

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoši sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Kato. Hukovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5, v prejemna naročnino, inserate in reklamacije, cesta štev. 5, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglose primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrtne za enkrat 15 vin.

Boji v deželni zboru.

V deželni zboru štajerskem imajo Nemci večino. To svojo moč so izrabljali v to, da so krasno skrbeli za nemške dele štajerske dežele, slovenski del pa so zanemarjali. Za regulacijo vsake reke moramo Slovenci prosjati desetletja in desetletja, pa še je mnogokrat nebejo dovoliti. Za prenavljanje vinogradov teče slovenskim vinogradnikom le redka podpora iz deželne župa; za popraviljanje travnikov in plazov pride na Spodnje Štajersko le malokateri kmet; kmetijsko šolo so nam dovolili po hudem boju samo eno, dočim imajo Nemci tri poljedelske šole; kako se nam godi pri drugih šolah, je Slovincem dobro znano. Nemci si z deželni denarjem zidajo gimnazije, realke, meščanske šole, podpirajo obrtne in druge zavode, dajejo denar sšdmarki in šulverajnu, Slovincem ne dajo nič razven dovoljenja, da smejo soplačevati.

V deželni službi ne trpijo nobenega Slovence. Vprašamo, koliko pa je Slovencev v deželni službi. Še celo pri deželnih zavodih na Spodnjem Štajerskem nečeejo nastavljan slovenskih dončakinov. Pri deželnih uradih v Gradcu bi morala biti tretjina uradnikov vzeta izmed Slovencev, a še niti trije niso. Kruh jedo Nemci, Slovinci jim smejo le služiti in plačevati.

Slovenska kmečka zveza je letos prvikrat poslala svoje poslance v deželni zbor štajerski. Njen namen od nekdanj je, da kmečki stan pošlje v Gradec tudi moze iz svoje sredine v deželno zbornico; Štajerci,anci in liberalci so sicer kričali: Kmet naj kmeta voli! a za kandidate so postavljali kmete le tamkaj, kjer so gotovo propadli. Kmečka zveza pa je tudi v tem oziru pestopala pošteno. Ni postavila gesla: Kmet naj kmeta voli! — a volila je tudi kmete.

Toda kakor nikdar poprej začeli so letos besneti Nemci proti slovenskim poslancem. Če slovenski poslanec le besedo spregovori v slovenskem jeziku, tedaj nastane krič in vrišč v deželni zbornici, kakršnega še v njej nikdar ni bilo slišati. Nemci ne marajo ničesar, kar je slovenskega, ako se njim ne klanja in njim ne služi. Toda tega sedanja slovenski poslanci ne bodo storili. Edin, ki stoji ob strani, je poglavar slovenskih liberalcev, dr. Kukovec. Prvi bi moral stati v teh bojih, v kojih sramotijo Nemci slovensko ime in slovenski jezik, toda nasprotno. V svojih listih priobčuje napad za napadom ne na Nemce, ampak na slovenske poslance,

jim svetuje zvezo z Nemci ter potrpljenje nasproti nemški prenapetosti. Njegovi listi in „Štajerc“ se sedaj v pisavi ne razločujejo.

Nemška nestrpnost je šla celo tako daleč, da so nemški poslanci v seji dne 23. t. m. odklonili predlog slovenskih poslancev, naj se odkaze njih predlog zaradi podpore po toči poškodovanemu prebivalstvu v celjskem okraju finančnemu odseku. To je višek nestrpnosti kakor ga zgodovina avstrijske politike ne zabelezuje v nobenem drugem deželni zboru.

Slovenski kmetje! Vaši poslanci niso šleve, ki bi v Gradcu zatajevali, da so možje iz vaše sredine, da so možje vaše krvi in vašega jezika. Njihovo stališče je, da more tudi slovenski kmet in slovenski delavec zastopati vaše koristi v Gradcu. Nemci hočejo sedaj v zvezi z dr. Kukovcem to onemogočiti! Slovenskega kmeta in delavca, ki bi tudi v slovenskim jeziku hotel za vas delovati, nečeejo imeti med seboj! Proti temu poniževalnemu stališču se borijo sedaj vaši poslanci v Gradcu!

Naši poslanci naj vstrajajo v boju za naše pravice! Ves slovenski svet gleda z občudovanjem na njihovo pogumno postopanje in vsa Avstrija se bavi s tem bojem. V deželni zboru v Gradcu mora imeti slovenski kmet in slovenski jezik enake pravice kakor nemški deželan in nemški jezik. To je vsebina vsega boja, katerega bijejo sedaj naši poslanci. Ker se bijejo za našo čast, za naše ime in za našo korist, zato jim kmečki volilci tudi izražajo neomajeno zaupanje. Kar delajo liberalci, nas ne skrbi. Vemo, če bi se šlo za liberalno gospodo ali za liberalne učitelje, da bi potem drugače sodili. Sedaj se gre za slovenskega kmeta in za njegov jezik, za to godrnjajo. Mi pa kličemo:

Zivel! naši deželni poslanci!

Pogumno naprej!

Deželni zbor.

Gradec, dne 28. sept.

Besni so bili Nemci zadnji četrtek, dne 23. sept., ko je dr. Benkovič utemeljeval svoj predlog zaradi podpore poškodovanemu po toči. Komaj so slišali par slovenskih besed, začeli so vpiti in kričati kakor obsedeni. Vse svoje sovraštvo so pokazali pri glasovanju, ko so odklonili predlog, da se odkaze prošnja za podporo poškodovanim Slovincem finančnemu odseku. Tudi pruski Ornič, ki tako rad zagotavlja slovenske kmete in delavce svoje ljubezni, je glasoval proti.

jemnikov kot navadnih delavcev 4, vžitkarjev 3, ekonomov 4, tržanov 7. Delovanje Zveze lepo označujejo tudi naslednje številke: Zgorelo je od ustanovitve gasilnih društev 245. posestnikom. V domači občini, to je tam, kjer je gasilno društvo, se je gasilo 54 krat, v kraji izven občine 198 krat. Zidanih vodnjakov v gasilne svrhe je 16. Tu pa tam so za uporabo potoki in mlake. Spravišč gasilnega orodja je 17, ter so stala skupno 9866 kron. Brizgaln je 17, ki so stale 27.384 kron. Dolgost gasilnih čreves znaša 2582 metrov. Mnogo so stale platnene obleke, pasi, čelade itd. Uniformo plača si vsak gasilec sam. Te številke kažejo, da je Zveza dobro delovala in tudi mnogo žrtvovala, predno si je omislila vse to orodje, ki ga ima danes. Kako je pa tudi Zvezino moštvo naporno delovalo v prid bližnjega, naj pokaže sledeči dogodek:

Leta 1899, dne 18. novembra je nastal na Cvenu ogenj. Gorel je lesen, s slamo krit škedenj v sredi Cvena. V bližini sta bila dva škednja islotako s slamo krita, in je bila velika nevarnost tudi za ta dva, kakor tudi več sosednjih poslopj. Pa urnost gasilcev, kateri so prihiteli takoj na lice mesta, je povzročila, da so otieli še tri vozove sena iz tega pogorišča, dve tretjini že gorečega poslopja obranili med tem, ko je tudi več v bližini stoječih hiš ostalo nepoškodovanih. Hrabe čine gasilcev je opazoval ljutomerski glavar Rajner in opozarjal načelnika, naj se gasilci vendar ne podajajo v tako veliko nevarnost. Načelniki pa se za svoje ljudi ni bal, dobro vedo, da oni že pazijo na sebe in ni nevarnosti za nje. Ko se je ogenj popolnoma pogasil, cenili so ljudje tisoče in tisoče kren škode, ki bi bila, če bi gasilci ne delali tako hrabro in požrtvovalno.

Da se je pa gasilstvo, oziroma „Zveza gasilnih društev“ tako razvijala, se je največ zahvaliti

Istotako Stallner, Wastian, Neger, Langer, Erber, torej vsi oni, katere slavi „Štajerc“ za prijatelje slovenskega kmečkega ljudstva. Slovenski poslanci so jim očitali sovraštvo proti slovenskemu ljudstvu, in to očitaje je imelo za trenotek učinek. Predlog Ozmeč-Meška in dr. Verstovška je bil zopet sprejet tudi od nemških nestrpnih.

V tej seji so stavili poslanci Slov. kmečke zveze naslednje predloge:

Dr. Jankovič, Pišek in tovaršji stavijo predlog o vrnitvi državnih in deželnih posojil, katera so dobili vinogradniki ob priliki prenovljenja svojih vinogradov.

Poslanec dr. Verstovšek vloži prošnje občin Mislinja, St. Ilj pod Turjakom za subvencioniranje po povodnji poškodovanih občinskih cest, mostov in potov; nadalje prošnje vdove Vivod Marija in kovača Novak Bl.

Poslanec Benkovič in Terlav stavita predlog, da deželni zbor pozove vlado, v prihodnjo vladno predlogo o lokalnih železnicah vzeti tudi prog Polzela—Kamnik in Rečica na Paki—Gornjigrad, koji se imate zidati na državne stroške.

Poslanec dr. Benkovič stavi predlog, da se upelje volilna dolžnost za državnoborske volitve.

Poslanec dr. Benkovič vloži peticije katoliškega podpornega društva v Celju in podružnice slovenskega planinskega društva v Mozirju za podporo.

V seji dne 24. septembra sta utemeljevala dr. Jankovič in Roškar svoje predloge zaradi podpor. Tudi onadva sta v začetku govorila slovenski. Predlogi so bili sprejeti. Ob koncu seje je zopet nastal vrišč, ker je nemški poslanec Gröswang očital Roškarju, da je v mekljicu očital Nemcem pristranost. Roškar se je vzdignil in izbornu zagovarjal. Med burnim pritrevanjem je rekel, če Nemci ne marajo Slovencev, potem naj jim dajo samoupravo za Sp. Štajer in mir bo besedi; med nemško in slovensko narodnostjo ne bo več prepirov. Te besede so hudo spekle Nemce in zopet so divjali. Potem je dr. Benkovič prečital slovenski interpelaciji zaradi napadov nemških turnarjev na Slovence ob progi Zidanmost-Brežica in zaradi ureditve celjske okoliške šole.

V tej seji sta stavila poslanca S. K. Z. Pišek in Terlav predloge za po toči oškodovane posestnike celjskega, laškega in brežiškega okraja.

PODLISTEK.

Gasilstvo na Murskem polju ob svoji petnajstletnici 18. avgusta 1909.

(Spisal Josip Karba).

(Konec.)

Ker je bilo navdušenje za gasilna društva veliko, se je v kratkem času ustanovilo lepo število gasilnih društev, ki so se pa čutila nekako osamljena. Treba jih je bilo združiti, ker so itak ob času požara skupno delovali. Sestavila so se pravila in v kratkem se je osnovala „Zveza prostovoljnih gasilnih društev v političnem okraju Ljutomer.“ Pravila so bila v Gradcu potrjena dne 3. oktobra 1894. Vsa ustanovljena gasilna društva so pristopila kot člani k Zvezi, ki šteje sedaj 14 društev s 286 možmi. Vse je pod okriljem zastave evenskega gasilnega društva, pa potreba bo najbrž nanesla tako, da bo morala Zveza dobiti svojo zastavo. Vzdržuje se Zveza po pravilih s tem, da plačuje vsaka članica od vsakih pet mož po eno krono letno. S tem denarjem se urejujejo poškodbe gasilcem ob požaru in tudi zdravniške potrebe se plačujejo. Vsako leto ima Zveza pri drugi članici svoj občni zbor, kjer se ob enem govori, poučuje in ukrepa o potrebah, tičočih se gasilstva, v okraju. Pri teh občnih zbora pade marsikaka pametna, katero potem izkušajo posamezni člani izvršiti.

Kako zelo različne sodelovalce ima Zveza pri svojem delu, nas kaj lepo pouči seznam zadnjega občnega zbora, ki izkazuje število gasilcev po poklicu. Številke govore: Kmetov je kot gasilcev 122, manjših posestnikov 49, kmečkih sinov 71, obrtnikov 26, na-

možem, ki so mnogo, mnogo žrtvovali v ta namen. V začetku tega spisa sem že omenil moža, ki je živel za to idejo, to je g. Kukovec. Pa še en drug je, ki je bil tako rekoč duša tega življa od pričetka sem do današnjega dne. To je g. Jožef Rajha st. na Moti. On je prvi načelnik evenskega gasilnega društva, in je tisto še danes; je pa tudi načelnik Zvezin od njegovega postanka. Zato ga je Zveza na zadnjem občnem zboru v Lukavcih imenovala svojim častnim članom. Da ga odbor s tem odlikovanjem še bolj razveseli, si je izbral za izročitev diplomo dan njegovega godu, 19. marec letošnjega leta. Diplomo je okusno izvršila tiskarna sv. Cirila, jo krasi lep lovorov venec in sledeče besedilo, ki jo je sestavil Zvezin tajnik:

„Na delu si, pa danes resnobni so dnevi,
Ne vstraši se pa, ko skrb za skrbjo objemaš!
S tem viješ si venec z lovorja rož,
Naj diči te dar gasilskih vseh mož.“

Zveza prostovoljnih gasilnih društev za politični okraj ljutomerski je dne 15. listopada 1908 imenovala svojega načelnika g. Jožeta Rajha, kmeta na Moti, okrajnega načelnika ljutomerskega okraja, občinskega predstojnika za občino Cven in uda krajnega šolskega sveta evenskega svojim častnim članom.

Pri izročitvi diplome so bili navzoči vsi načelniki v Zvezo včlanjenih društev. Gasilno društvo Cvensko pa ga je že leta 1906 imenovalo svojim častnim članom in mu izročilo diplomo na občnem zboru na Florjanovo nedeljo istega leta.

Moštvo Zveze je ob več prilikah javno nastopilo, mod drugim tudi leta 1898 pri gasilski slavnosti pri Sv. Duhu ob Ščavnici; najgotoveje pa so se zbrali vsako leto gasilci na dan 18. avgusta v Ljutomeru pri cesarski sv. maši, po maši pa se predsta-

Nemci so pretili, da bodo v seji dne 28. sept. prinesli predlog, s katerim hočejo zabraniti Slovence, govoriti slovenski. Toda premislili so se. Poslanec Vrečko je utemeljeval večinoma v slovenskem jeziku svoj predlog zaradi podpore po toči v svojem volilnem okraju. Večina je predlog sprejela, le kmečki prijatelji Ortnig in drugi spodnještajski nemški poslanci so se zopet odstranili in niso glasovali za predlog.

V združenem finančnem in poljedelskem odseku se je izročilo poročilo o šentjurski kmetijski šoli dr. Korošcu.

Shodi.

St. IIj pod Turjakom. V nedeljo, dne 26. t. m. je bil turjak shod, na katerem sta govorila državni in deželni poslanec Pišek in deželni poslanec dr. Verstovšek. Udeležba je bila nepričakovano dobra. Poslanec Pišek je govoril o državnem zboru in o zakonih, katere je sklenil državni zbor v prid kmečkega ljudstva. Pojasnil je tudi, kako dela sedanja vlada proti koristim Slovanov, in da so morali poslanci Slovenskega kluba začeti z obstrukcijo v državnem zboru. Poslušalci so bili z izvajanjem poslanca Piškega zelo zadovoljni. Za njim je govoril deželni poslanec dr. Verstovšek, in sicer najprej o splošnem političnem položaju. Povdarjal je, da povsod vre. To je velevažen trenutek, katerega Slovenci ne smejo zamuditi; začeti se mora preobrat večine ljudstva v Avstriji, ki so Slovani. Ti morajo priti po svoji moči na krnilo. Označil in bičal je zlasti vladno postopanje v bosanskem vprašanju. Za tem podal nam je še nekaj podatkov iz štajerske deželne zbornice. Posebno so odobraval zborovalci poslančevo izvajanje glede krajevnih gospodarskih teženj. Po poročilu poslancev so stavili zborovalci mnogo vprašanj in prosili pojasnila. Poslanec sta dala vsem primerne odgovore in nasvete. Sprejele so se sledeče resolucije:

1. Dokler vlada ne ugodí zahtevam Slov. kluba, naj ostanejo poslanci v odločni opoziciji; volilci odpravljajo obstrukcijo proti Slovanom nasprotni vladi;
2. izražajo zaupanje poslancem Kmečke zveze za možato nastopanje v deželnem zboru in jih pozivljajo, da vstrajajo v boju za gospodarski napredek Spodnjega Štajerja in za pravice slovenskega jezika nasproti nestrpni nemški večini;
3. protestirajo proti upoštevanju tujega mesa in živine;
4. zahtevajo, da država prispeva za šole polovico potrebščin.

Trinjavogor. Gospoda poslanca Novak in Pišek sta kvaterno nedeljo tukaj sklicala shod. Istemu prisedoval je gospod Simon Vidmar. O zborovanju pričeli smo že v zadnji številki. Danes bodi še pristavljeno, da so poslušalci razodevali politično zavednost. Razgovor med poslancema in volilci postal je ljubeznivo živahen. Predmet za to so dajali n. pr. Lamut Janez iz Seč, Hren Mihael od Sv. Kunigunde, Sašek Igo, Sašek Franc, in drugi. Govorilo se je o davkih, omenjalo, da že celo kmetom so začeli nakladati osebni dohodninski davek, o podpori za uničenje vinograde, o kužnih boleznih in živinozdravništvu, o suši in krmi, itd. Dninar Jelen je napečjal besedo na zavarovanje, in o tem bomo imeli poseben sestanek. Lamut Mihael želi, naj bi se priložnostno uradnim potom vravnala zadeva glede mejnikov, ker mejnik je mirnik. Potnik Janez spregovoril je o stroških za šolo, in priporočal, naj bi država pomagala kmetom; omenjal je izdatkov za dve šoli, za ono pri Sv. Kunigundi in na Resniku.

vili okrajnemu glavarju, ki jih je vedno prijazno pozdravil, visoko ceneč njih hrabrost in požrtvovalnost.

Med mnogimi veselimi pa ima Zveza zapisanih tudi več žalostnih dogodkov, posebno tiste, ki jo spominjajo izgube mož, kateri so toliko storili za njo in dobro stvar. Tužno so zakoneli zvonovi ljutomerske farne cerkve in naznanjali, da je visoki cerkveni dostojanstvenik zatisnil za vselej svoje oči. Bil je to prečastiti gospod čekan, knez. škof. duhovni svetovalec itd., Ivan Skuhala. Pogreba tega vrlega moža so se gasilci dne 18. februarja 1903 udeležili v polnem številu, namreč 207 mož.

Leta 1904, 24. oktobra se je vršil pogreb vzglednega učitelja g. Gabrijela Potružnika, pri katerem so bili gasilci zopet dobro zastopani. Leta 1905 so spremeni gasilci k večjemu počitku svojega velikega prijatelja, dr. Ivana Farkaša. Pogreba se je udeležilo 149 uniformiranih gasilcev.

Dne 2. maja 1905 je dobil Zvezin tajnik od načelnika Zveze slovače obvestilo: „Dolgoletni načelnik okrajnega zastopa, bivši deželni poslanec, ustanovitelj okrajne posojilnice v Ljutomeru in požarnih bramb, tržan, veletržec itd., gospod Ivan Kukovec je danes ob 4. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti za umirajočega, umrl.“ Dolžnost vseh udov požarnih bramb je bila skazati svojemu dobrotniku in podpiratelju zadnjo čast. Zveza je storila svojo dolžnost ter se pogreba dne 4. maja polnoštevilno udeležila. Z g. Kukovcem smo izgubili mož, ki je gibala cel okraj. Pri njem so resnične:

Umrl je mož! Ne, ni umrl,
Oči le časne je zaprl,
A duh njegov živi med vami,
Na delo vas budi in drami!

N. pr. v Zrečah so morali šolsko poslopje razširiti, dotično pritožbe pri šolskih oblastvih v Gradcu in na Dunaju niso zdale nič; delo stalo je 15.000 kron, in denar so morali najeti iz hranilnice; ako bi država prispevala, recimo do 50 odstotkov, kakor govornik želi, seveda bi občine lahko znižale občinske doklade. Živahna je bila obravnava glede cest, Nameravajo namreč državno cesto Bistrica-Konjice ogledati na ta način, da bi ponekod vstrice dosežanje črte napravili cesto po dolinicah, da s tem odstranijo dotične cestne strmine. (Toda boljše bo: Sedanja cesta ostani, a za denar, ki bi ga država izvrгла za vrnanje te stare ceste, naj država oskrbi novo cesto iz Bistrice v Čadranljo. A temu načrtu se baje u-stavljajo tržani v Konjicah. Sicer pa: O tej zadevi je gospod poslanec Novak že te dni povedal besedo v deželnem zboru. Prebivalci okoli Sv. Kunigunde si želijo okrajno cesto v Zreče, češ, mi samo plačujemo za okrajne potrebe, a iz okrajne blagajne ne dobimo ničesar. — V pogledu na obravnave pri shodu so se vsprejeli dotični sklepi ali resolucije: Odobrava se obstrukcija v državnem zboru, poslancem in njihovim klubom izreka se zahvala in popolno zaupanje, naj se zabrani ovažanje živine, ki bi škodovalo našim živinorejcem, šolske stavbe podpiraj država, predrugači se lovska postava, Zborovanje trajalo je poltri ure. Zborovališče in obližje bilo je okrašeno z zastavami.

Deželni poslanec Ozmeč je imel v nedeljo dne 26. t. m. v Sv. Lovrencu na Drav. polju jako dobro obiskan javen shod. Poročal je natančno o nastopu in delovanju poslancev S. K. Z. v deželnem zboru, nakar so se soglasno sprejele sledeče resolucije: Volilci zbrani na javnem političnem shodu pri Sv. Lovrencu na Drav. polju dne 26. septembra: 1. se zgražajo nad početjem nemškonalne večine v štajerskem deželnem zboru, ki odklanja predlog poslancev dr. Benkoviča zaradi podpore po toči oškodovanim kmetom samo zato, ker je predlog utemeljeval slovenski; 2. z ogorčenjem zavračajo žalitve narodnega čustva od strani deželnozborskega predsedstva, ki nazivlje jezik ene tretjine deželnega prebivalstva „idiom“, in razobeša ob slavnosti slovenskemu prebivalstvu skrajno sovražnega društva Südmark zastave na deželni hiši; 3. in popolno odpravljajo odločni nastop poslancev S. K. Z. za pravice slovenskega ljudstva in jezika.

Politični ogled.

— **Kranjski deželni zbor.** Zasedanje kranjskega deželnega zbora je bilo dne 23. t. m. otvorjeno. Pri popoldanski seji se je razpravljalo o predlogu poslancev Jarca, ki zahteva, da se naroči deželnemu zboru, da izdelata zakonski načrt, tičeč se učenega jezika v kranjskih ljudskih in meščanskih šolah. Dalje se je razpravljalo o predlogu poslancev dr. Tavčarja, s katerim se zahteva, da bodi učni jezik na ljudskih in meščanskih šolah na Kranjskem, izvzemši one, ki se nahajajo v Kočevskem sodnem okraju, izključno slovenski. Torej lex Axmann tudi za Kranjsko. Oba predloga sta bila sprejeta.

— **Posvetovanje** načelnikov čeških strank tudi v petek, dne 24. t. m. ni imelo uspeha. Takoj v začetku posvetovanja so češki radikali po poslancu Chocu izjavili, da brezpogojno zavračajo vladne predloge, s katerimi se naj ustreže nemškemu zahtevam, in da sklepanja o teh predlogih v deželnem zboru ne bodo dopustili, Nemci so zopet zahtevali, da se mora brez odlašanja začeti v deželnem zboru razprava o teh predlogih. Deželni višji maršal je nato izjavil,

Da, njegov duh živi med nami in ta močen duh mu naj bo najlepši spomenik.

Pri zadnjem običnem zboru se je sklenilo, da naj bo letos 1909 petnajstletnica Zveze. Določil se je 18. avgust, rojstni dan presvitlega cesarja. Bil je to lep dan Zveze, k čemur je mnogo pripomoglo tudi lepo vreme. Delale so se že prej priprave, za katere so dali svoje darove: okrajni zastop 100 K, ljutomerska posojilnica 80 K, evenska posojilnica 10 K, evenska občina 25 K. Zvezinemu načelniku se je omislila lepa oprava in rakovalo se je 300 spominskih svetinj, ki nosijo na eni strani napis: „Spomin na rojstni dan cesarja F. J. I., dne 18. avgusta 1909“; na drugi: „Zveza proslavljanih gasilnih društev v političnem okraju ljutomerskem ob svoji 15 letnici.“ V sredi pa se nahaja znak gasilnega orodja.

Z radostjo so pričakovali vsi tega dneva, in ne zastonj, bilo je res lepo in slovesno. Zjutraj na vse zgodaj bili so že gasilci zbrani, kjer so se jim razdelile spominske svetinje, ki so bile prirejene na trobojnim traku. Zvezinemu načelniku g. Rajhu izročila se je častna sabla in krasna čelada. Po cerkvenem opraviu odkorakali so gasilci na mesto pred rotovž „pred politično oblast.“ Tukaj jih je pričakovala velika množica ljudstva, mnogo narodnih deklet v narodni noši; pet jih je bilo v beli obleki. Ko so se gasilci uredili, jih je mladenka Viktorija Ribič, držeč v roki krasen šopek, s pripetimi trobojnim trakom nagovorila v lepem govoru, ki ga tukaj objavljamo:

„Slavna zveza slovenskih požarnih bramb! Cenjeni g. načelnik! Slava jubilentom — slava krepki zvezi — tako vam doni danes od vseh strani. Opravičeno je to slavlje, s ponosom gledate Vi, — gospod

da je njegova pravica, določiti dnevni red in da ga bo določil sam. Namestnik grof Coudenhove je v soboto začel sam posredovati. Tudi tekmo nedelje so se nadaljevala pogajanja za delovanje češkega deželnega zbora. Pri posredovanju za delovanje deželnega zbora sodelujejo poleg namestnika in višjega deželnega maršala kneza Lobkowitza nekateri vodilni konservativni veleposestniki. Kakor hitro bo zagotovljeno, da bodo češki deželnozborski klubi izročili vladne predloge gotovemu odboru v presojo, se bo sklicala tretja seja načelnikov, ki se bodo počeli z izdelovanjem dnevnega reda v deželnozborskem zasedanju. Kdaj bo prihodnje zasedanje, se ne more določiti. Gotovo pa ne bo zasedanja prej, dokler se ne bo doseglo sporazumljenje glede dnevnega reda. Če ne pride do tega sporazumljenja, namerava vlada zaključiti deželni zbor še pred prihodnjo sejo.

— **Ogrsko.** Izvrševalni odbor neodvisne stranke je imel dne 27. t. m. predpoldne v trgovinskem ministristvu konferenco, na kateri se je imelo sklepati o političnem položaju. Minister Košut je priobčil, da ga je ministrski predsednik dr. Wekerle posetil in mu raznal, da ga (Košuta) kakor voditelja parlamentarne večinske stranke vsprejme cesar v avdijenci. Zato bi ne bilo primerno, ako bi stranka neodvisnosti pred avdijenco zavzela kako stališče. Predlagal je torej, naj izvrševalni odbor sklene, da se prihodnja sejo poslanske zbornice odgodi. — Člani izvrševalnega odbora so vzeli to izjavo na znanje.

— **Kreta.** Iz zanesljivih virov se poroča, da se bo vprašanje glede Krete v kratkem času uredilo. Otok Kreta bo v prihodnje v takem razmerju s Turčijo, kakor Egipt. Proglasil se bo grški protektorat (pokroviteljstvo) čez otok, ki ostane pod najvišjim poveljstvom sultanovim. Kakor v Kairu, bo imel tudi v Kanji cesarsko otomanski komisar poleg krečanskega izvrševalnega odbora svoj sedež.

Mala politična naznanila.

Dne 23. septembra: V gališkem deželnem zboru nadaljujejo Rusini obstrukcijo. — V Šleziji imajo deželnozborske volitve. — V šolah svobodne misli se je pričel pouk, ker govori še upravno sodišče v zadevi. — Na Dunaj je došel novi nemški kancler Bethmann Hollweg, da se predstavi avstrijskim državnikom.

Dne 24. septembra: V Arađu so v nedeljo svečano odkrili spomenik očetu ogrskega trgovskega ministra Košuta. Govorili so minister Košut, predsednik ogrskega državnega zbora Justh in poslanec Hollo. — Ruski car pride h kronanju bolgarskega kralja v Ternovo. Bolgarski kralj Ferdinand sprejme pravoslavje. — V Sydneyu v Avstraliji se vrši ta mesec tretji avstralski katoliški shod. — 10. oktobra pojde ruski car v Italijo obiskat laškega kralja. Policija je prepovedala protestne shode ki so jih nameravali soc. demokrati prirediti proti temu obisku.

Dne 25. septembra: V Trstu so imeli Lahi protestni shod proti premestitvi slovenskega učiteljskega v Gorico, ki so ga socialni demokrati razbili. — Poljake je zadela pri deželnozborskih volitvah v Šleziji huda nesreča. Doslej so imeli v kmečki kuriji Nemci 3 poslance, Čehi 3 in Poljaki 3. Pri sedanjih volitvah je padel voditelj Poljakov, duhovnik Loudzin v bielskem okraju. Socialisti so postavili protikandidata, liberalci pa oddali prazne listke. Tako je zmagal odpadnik Každou. — V Škofiji Loki na Kranjskem so se vršile predvčerajšnjim volitve v mestni občinski svet. 3. razred je volil soglasno kandidate Slovenske ljudske stranke. — V

načelnik, z vsemi udi te velepomembne „Zveze“ nazaj v preteklo dobo petnajstih let. Vi niste samo izpolnjevali društvenih dolžnosti ter pomagali v boju proti groznemu elementu — sobratu vsemoga — ne — temveč zvesti ste ostali geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ — Neupogljivo ste stali brez izjeme, na edino trdnem temelju narodnega napredka in razvoja, na neporušljivi skali vrskega prepričanja. Katoliško ženstvo, ki čuti s svojim narodom, ve ceniti Vaše vsestransko uspešno delovanje. Zato vam pošlje po nas odposlankah — svojo častitko ob priliki tega velepomembnega dneva, ter vam kliče: Slava Zvezi slovenskih požarnih bramb; zvesta naj ostane svojim dosedanjim načelom, v procvit vernega slovenskega naroda — v to pomozi Vsemogočni! Gromoviti „Živio“ — klici so zadoneli po tem krasnem pozdravu po ljutomerskem trgu. Načelnik je odgovoril: „Sodi se naj, čaka izpremamba je od časa, ko se je pred 15 leti blagoslavljala gasilska zastava in danes. Hsti pozdrav je tako čist in svež, poln narodnega in vrskega duha, kakor ta, in gasilno moštvo je ravno tako čisto in zdravo, skoz in skoz vrskega in narodnega prepričanja, kakor iz začetka.“ Gasilca Matej Babič in Janko Karba sta izročila peterim belo oblečenim pezdavljalkam na narodnem traku pripete jubilejne gasilne svetinje za čez prsi a med druga navzoča dekleta sta razdelila iste svetinje na kratkem trobojnim traku. Nato so se odpeljala dekleta na slavnostni prostor, k g. Vavpotiču v Noršence, kamor so tudi gasilci v kratkem prikorakali. Na meji Ljutomer-Noršinci je gasilno društvo Noršinci-Babinci postavilo lep slavolok z napisom:

„Pozdravljeni nam bratje mili,
da bi veri, domovini, vedno zvesti bili!“

Makedoniji so se zopet pojavile bolgarske vstaške čete.

Dne 26. septembra: V predvečerni seji nižjeavstrijskega deželnega zbora je kršč. socialc. Neumayer zahteval, da se skliče takoj plenarna seja deželnega šolskega sveta, da zavzame energično stališče zoper češke šole na Nižjem Avstrijskem. — Ustavi na Grškem preti od strani grških upornih častnikov velika nevarnost, ker hočejo preprečiti, da bi se sešla zbornica in nameravajo ustanoviti diktaturo, ki bi naj izvedla vojaški reformni program. V Grčiji je zaradi tega velikansko razburjenje. — Srbski „Dnevni List“ poroča, da bo srbskemu prestolonasledniku Aleksandru, ako ne bo imel potomcev, nasledoval bivši prestolonaslednik Jurij. — Časopis „Die Maas“ poroča, da se namerava belgijski kralj Leopold odpovedati prestolu in izročiti vladu prestolonasledniku princu Albertu.

Dne 27. septembra: Meseca novembra se bo vršila v Londonu volitev velikega župana. Kakor vse kaže, bo takrat izvoljen sir John Stuart Knill, ki je katoličan. To bi bil po 16 letih prvi slučaj; tedaj je bil kot poslednji katoličan izvoljen njegov oče, sir Stuart Knill. Bodoči župan je bil doslej deželni sodnik in občinski zastopnik. — V trgovinskem ministru se je dne 23. t. m. pod predsedstvom trgovinskega ministra dr. Weiskirchnerja vršila konferenca o uredbi direktne zveze med Trstom in Nizozemsko Indijo. — Cesar je odpustil ogrskega pravosodnega ministra Güntherja in poveril začasno vodstvo pravosodnega ministrstva ministrskemu predsedniku dr. Wekerleju.

Dne 28. septembra: Na Dunaju se je v nedeljo 26. septembra vršilo več čeških in nemških shodov, na katerih se je govorilo o lex Axmann. Po shodih so se Čehi in Nemci spopadli. Bilo je ranjenih več oseb, dve z noži ena s palico. 3 oseb je zaprtih. Ranjeni so Čehi. — „Polnische Korrespondenz“ poroča, da bo državni zbor sklican menda še le 5. novembra. — Iz Melile poročajo, da so zasedli Španci višine v bližini Nadar-ja. Veliko Maročanov se je udalo. — Vodstvo grške častniške zveze je prestolonasledniku Konstantinu prepovedalo, vrniti se na Grško in je o tem obvestilo kralja. Z ozirom na govorice, da hoče kralj odložiti krono, ga pozivlje časopisje, naj nikar ne poveča in poostri itak nevarnega položaja.

Razne novice.

Oseba vest. Gospod dr. Maks Vraber, kaplan v Žalecu, prevzame dne 1. oktobra mesto kateheta in ravnatelja ženskega liceja in ženske trgovske šole č. šolskih sester v Trstu. Za kaplana v Žalecu pride gospod dr. Anton Uhart iz Starega trga pri Slovenjgradcu.

Iz pravosodne službe. Pravosodni minister je imenoval okrajnega sodnika dr. Jožeta pl. Dučarja v Gornji Radgoni deželnosodnim svetnikom.

Iz pošte. Za poštnega oficijanta prvega razreda v Celju je imenovan Mirko Gumzej.

Dva zlatomašnika. Izmed deset novomašnikov, ki so jih rajni g. knezoškof Slomšek dne 9. junija 1859 pred odhodom iz Sent. Andraža v tamonjši Lavantinski cerkvi posvetili v mašnike, živita le še častita gospoda Kolarič Jožef, župnik pri sv. Martinu na Paki in Košar Janez, župnik v Galiciji pri Celju. Njun še živi šolski tovariš mč. g. Peter Erjavec je bil kot tretjeletnik že leta 1858 v mašnika posvečen.

Ko je korakala dolga vrsta skozi ta slavolok, so se oglasili možnarji in godba. Na slavnostnem prostoru je bilo prav živo in veselo, kar je največ povzročil polovnjak dobrega „Cübra“ in pa dobra kuhinja. Bili so ob tej priliki tudi razni govori, med katerimi so delila dekleta duhteče zelene šopke.

Petnajst let je že precej v človeškem življenju. Mnogo se izpremeni in tudi pri nas se je mnogo izpremenilo. Mož, ki so bili pred 15. leti v prvih vrstah, je že mnogo poč mrzlo grudo, ostal jim je samo blag spomin. V društvo pristopajo vedno tudi mlajše moči, katerim se pozna, da sodelujejo iz ljubezni. Zveza se pa razširja. Pred petnajst leti je bilo prvo društvo pa Cvenu, danes jih šteje Zveza 14, in sicer: Bučecovci, Bunčani, Iljaševci, Cven-Krapje-Mota, Cezanjevci, Griova-Banoveci, Veržej, Križevci, Ključaroveci, Kokoriči, Noršinci-Babinčci, Stročjavas-Pristova, Lokavei, Stara-Nova Vas.

To bi naj bil kratek opis „Zveze prostovoljnih gasilnih društev“ Ljutomerskega okraja. Naj se društvo krepí in razvija in naj vstaja na pričetki poti tudi za naprej. Hudi valovi so pluli ob njo, pa se ni vdala, pač so se vdali drugi in bežali. Zato pa pogumno naprej. Drugim krajem pa, kjer še ni gasilnih društev, ali pa mogoče so, a ne s slovenskim poveljavnim jezikom, pa kličem: Pojdite tudi Vi po tej poti za blagor slovenskega naroda. Snujte gasilna društva na temelju krščanstva in narodnosti z namenom, koristiti in pomagati nesrečnemu sobratu. Na Ptujskem polju, Slovenjebistriškem in drugih okrajih je dovolj tal za taka društva. Kar smo mi dosegli, lahko dosežejo tudi drugod, samo ozirati se morajo na to, da ostanejo vedno na pravi poti, da koristijo svojim delom veri in domovini in so bližnjemu vsak čas v pomoč. Taka četa je ponos občine, ponos okraja, ponosna pa je na njo tudi mila naša slovenska domovina!

Vsi drugi tovariši so jima že pomrli. Zadnji č. g. Andrej Kojta umrl je lani dne 7. marca kot umirovljen župnik Sv. Petra na Vinski gori.

Petdesetletnica. Danes, 25. septembra je 50 let, odkar č. rajni knezoškof Anton Martin Slomšek prvič v stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru delil zakrament mašniškega posvečenja. Posvečena sta bila takrat č. gospoda: Bizjak Vinko, ki so dne 1. februarja 1905 umrli kot umirovljen župnik Laporški in mč. g. Matija Koren, kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Žalecu, ki so torej prvi izmed vseh v Mariboru posvečenih mašnikov. Naj bi še dolgo križ nosili in mnogo naslednikov za seboj privabili v lepi vinogradi na novo zložene Lavantinske škofije!

Za visokošolce. Ministrstvo za uk in bogocastje je izdalo za visokošolce važno odredbo, da morajo odslej vse visokošolske legitimacije imeti lasnikovo sliko.

Novo spominsko kolajno. Cesar namerava ustanoviti v spomin aneksije Bosne in Hercegovine nove spominske kolajne, ki bodo pritrjene na rumeno-rudečih trakih, ki so deželne bosanske barve. Spominsko kolajno dobe državni in deželni uradniki v obeh deželah, kakor tudi moštvo, ki je bilo za časa vojne nevarnosti doli. Ustanovitev se bo najbrže proglasila o obletnici aneksije Bosne in Hercegovine dne 5. oktobra ali pa 2. decembra.

Odborova seja S. K. S. Z. se vrši v četrtek, dne 7. oktobra ob 5. uri popoldne v uredništvu „Slovenskega gospodarja“.

Gospodarji, gospodinjje pozor! Pri svoji rabi v gospodarstvu in gospodinjstvu rabite vedno tudi užgalice. Katera pa rabite? Ne kupujte nobenih drugih, kot le: Užgalice v korist obmejnim Slovincem, ker te niso le najboljše, ampak njih čisti dobiček gre za obmejne brate. Opozorjajte vsepovsod na te užgalice!

Pozor, kolek! Če hočete poslati dandanes kako važnejšo vlogo kakoli oblasti, tedaj morate skraj gotovo pripeti kolek, drugače je neveljavno. Tudi trgovci, če pošilja račune, ki se glase na večji znesek, navadno iste kolekuje. Mi pa tudi vemo, da popolnoma navadnih poštnih pošiljatev ne smemo poslati nekolekovanih, ampak vsako kolekovati z obmejnimi kolkom. Naša narodna dolžnost je, da vsi kolekujemo vse pošiljave s kolkom, ki ga ima v zalogi S. K. S. Z. v Mariboru. Na vsako pismo kolek: Obmejnimi bratom v pomoč!

Dunaj. Slov. kat. izobraževalno društvo „Straža“ na Dunaju se preseli dne 1. oktobra t. l. v večji in lepši lokal g. Ivana Powondra VI. Wallgasse 27. (nasproti Raimundovemu gledališču). Dejstvo, da številni članovi in zanimanje za društvene prireditve vedno parašča, navdaja odbor s posebnim veseljem. S podvojeno navdušenostjo bomo tudi v bodoče skrbeti „Stražanom“ za potrebno razvedrilo in pošteno zabavo. Vsako nedeljo in praznik zvečer se bodo vršila predavanja v društvenem lokalu in izposojevale knjige. Vljudo vabimo tudi letos gospe in gospodične pevke, gospode pevce in vse, ki se zanimajo za tamburanje, da se zopet snidejo ter s petjem in godbo priredijo članom večkrat prijetne večere. Srčno dobrodošli vsi, ki nanovo pristopijo! — Prihodnja slovenska služba božja se vrši kakor navadno drugo nedeljo v mesecu, t. j. dne 10. oktobra t. l. ob pol 3. uri popoldne v cerkvi sv. Antona XV. Puthongasse 16. — Po službi božji je prijateljski sestanek v društvenem lokalu. — Odbor.

Razglas o kr. finančnega deželnega ravnateljstva za Štajersko v Gradcu z dne 17. septembra 1909, št. 23901 v zadevi obrokov za vplačilo neposrednih davkov v IV. četrtletju 1909. Tekom IV. četrtletja 1909 postanejo neposredni davki na Štajerskem dotekli, oziroma plačni v naslednjih obrokih: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemninski davek ter 5-odstotni davek od najemnine onih poslopj, ki so prosta hišno-najemninskega davka in sicer: 10-mesečni obrok dne 31. oktobra 1909, 11-mesečni obrok dne 30. novembra 1909, 12-mesečni obrok dne 31. decembra 1909. II. Občna pridobitina in pridobitina podjetj, podvrženih javnemu dajanju računov: 4-letni obrok dne 1. oktobra 1909. III. Rentnina in osebna dohodnina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osebni, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davka pod vržene prejemke in sicer 2-poluletni obrok dne 1. decembra 1909. Ako se navedeni davki, oziroma pripadle deželne doklade ne vplačajo najkasneje 14 dni po preteku zgoraj omenjenih plačilnih rokov, tedaj se morajo plačati tudi zamudne obresti, in sicer ne samo od državnih davkov, ampak v smislu postave z dne 15. januarja 1904. l. dež. zakl. broj 17 tudi od deželnih doklad, če skupna letna dolžnost na dotičnem državnem davku preseže znesek 100 K; zamudne obresti iznašajo od vsake 100 K dotične dolžnosti in za vsak zamujen dan 1.3 v. in se morajo izračunati ter z davki vred plačati od dne, ki sledi z naj naštetim rokom do vstete dne vplačila zapadle dolžnosti. Ako se davčna dolžnost ne vplača v št. tednih po preteku plačilnega roka, izterja se isto pripadljivi dokladi in z doteklimi zamudnimi obrestmi vred potom predpisane prisilnega postopani.

Ljubno. Dne 27. septembra t. l. je bil obsojen pri tukajšnjem okrožnem sodišču August Richter, ki je kot prokurist veletržca z vinom Anton Cero- vaca v Brucku ob Muri poneveril 30.000 K, na 15 mesečno ječo. Bogati sorodniki so poravnali primanjkljaj, zato ni prišel Richter pred porotnike. — Richter je vodil diletantno gledališče v Brucku in je večkrat prirejal predstave v prid nemškim trpinom v

Ljubljani. Lahko človek deluje za nemštvo, ako rabí denar hrvata Cero- vaca, ki si je stekel s svojo pridnostjo precej premoženja.

Slovenskim odjemalcem iz dežele! Naj omenim kratek slučaj. I. retkelo soboto nahajal sem se po posebnih opravkih v eni tukajšnjih nemških trgovin. Prišla je že pred menoj neka Slovenka, ki je nekaj kupovala. Ko je vprašala, koliko stane, ji pomočnik tega ni vedel povedati, ampak šel vprašat poslovo- djo, ki mu reče: „verundfünfzig“. Fant ni vedel, kako se to slovensko reče ter vpraša navzočega učenca, ki mu pove, da je to: „štiriinpetdeset“. Žena je dala nato 1 K 10 vin., misleč, da stane 54 krajcarjev. Pomočnik je pa tudi hotel dati nazaj samo dva, vinar- ja. Ker bi bila žena potem oškodovana, jo opozorim, da stane samo 54 vin., naj pazi, da ne bo preveč plačala. To je samo en slučaj, kateremu sem bil ravno navzoč. Koliko jih je, ki so neodkriti, in to samo vsled tega, ker pomočniki ali ne razumejo, ali nočejo razumeti slovenski.

Slovenci v nemških krajih. Tu pa tam slišimo mnogokrat tožiti, kako se naši delavci gori v Sr. in Gor. Štajerskem izgube v duševnem in telesnem, verskem in narodnem oziru. Vzrok je pač ta, da so v teh krajih osamljeni, brez voditelja. Poslušajte, kaj nam piše slovenski delavec iz Donavica: „Ko pride mladenič semkaj, je od začetka pobožen, gre enkrat ali dvakrat ob nedeljah k službi božji, pa v kratkem pozabi na vse, noče več slovenski govoriti, nemški pa ne zna. Veliko je tudi takih, ki me zasramujejo, ker berem slovenske časopise. Upam, da me Bog ne bo nikoli zapustil, jaz pa tudi svoje matere in slovenskega jezika ne. Tukaj je mnogo Slovencev in če bi Vam hotel vse popisati, bi bila povest še daljša, kakor ona od Savinske doline v „Slov. Gosp.“ — Drug delavec iz Kolmanga nam piše: „Tukaj se nahaja zelo mnogo Slovencev, ki delajo večinoma le čez poletje. Ti so večji del iz ptujskega okraja, iz Haloza. Nahaja se pa tudi tukaj mnogo slovenskih družin, katere se pa težko spozna, ker zelo malo drže na svojo narodnost! Po govoru ga spoznam, da ni pristen Nemec in ako ga vprašam, od kod je doma, mi pove ta ali oni kraj v okolici Gradca ali pa, da je „Deutschböhme“ in še le po drugih izvem, da je doma kje sredi lepih ljutomerskih goric.“ — **Ta- še razmere vladajo med Slovenci v nemških krajih.** Srce boli vsakega rodoljuba, ko gleda, kako se izgubivajo in odpadajo listi za listom v nemško mor- je.

Nesramnost „Narodnega Dnevnika“. Nastoj naših poslancev v deželnem zboru, ki so prisilili Nemce, da morajo poslušati slovenske govore in interpe- lacije, očuduje vsa slovenska javnost. Le „Narod- nemu Dnevniku“ ni to nikakor po volji. Glasilo šta- jerske „narodno-napredne“ stranke namreč piše, da je nastop naših štajerskih poslancev v deželnem zbo- ru „nepotrebno izzivanje preprirov.“ — „Narodni Dnevnik“ je postal po svojem nesramnem pisanju vre- den sodrug ptujskega „Štajerca“. Kaj takega bi ne mogel nobeden drugi slovenski list zapisati.

Ploja hvalijo nemški listi na vse pretege, da ni v štajerskem deželnem zboru nikdar niti besedice slovenski govoril in da je bil vseskozi „lojalen“ na- sproti Nemcem. Tudi general „narodne“ stranke dr. Kukovec vraga v deželnem zboru svoje interpelacije le v nemščini in se s tem v svojem listu še celo baha. Taki so voditelji stranke, ki bi rada veljala za „na- rodno“, ki pa v resnici narodnosti niti ne pozna.

Plojeva „Sloga“ ne ve o deželnem zboru ničesar drugega poročati, kakor da se krega nad poslanci kmečke zveze, zakaj da niso liberalnemu generalu podpisali interpe- lacij. Ploj svoje ljubezni do liberalcev ne more skrivati.

Popravek. V zadnji številki se nam je vrini- la neljuba pomota. Med najnovejšimi vestmi smo po- ročali, da je kranjski deželni zbor sklenil, da ne bo priporočal, da bi se priznala izvolitev deželno-sodne- ga svetnika Višnikarja za deželnega poslanca. Ta sklep je namreč storil deželni odbor, ne pa zbor.

Na gospodinjski šoli šolskih sester na Tehar- ji pri Celju se začne prvo šolsko leto dne 3. novem- bra 1909. Namen gospodinjске šole je, izobraziti dek- leta na podlagi ljudske šole v vseh gospodinjstvih strokah. Poučevato se bo teoretično in praktično. Uč- ni predmeti so: kuhanje, šivanje, pranje, likanje, perutinarstvo, mizarstvo, živinoreja, vrtnarstvo, poljedelstvo, računstvo, spisje, gospodinjstvo knjigo- vodstvo, verouk, vzgojeslovje, ravnanje z bolniki in bolno živino. Poučni tečaj traja 12 mesecev. Gojenke plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo in razsvet- ljavo po 30 K na mesec in sicer vsaj mesečno na- prej. Vsaka gojenka naj prinese s seboj potrebno ob- leko, praznično in delavno, perilo, tudi posteljno, in črvalo. Prošnje za sprejem naj se pošljejo na na- slov: Zavod šolskih sester v Celju, ter naj se vložijo do 20. oktobra 1909. Prošnje naj prilože prošnjam ta-le izpričevala: 1. krstni list v dokaz, da so dovr- šile 15. leto starosti; 2. zdravniško izpričevalo, da so zdrave in sposobne za gospodinjstvo dela; 3. šol- sko izpričevalo, da so dovršile ljudsko šolo.

Dijaška kuhinja v Mariboru. Z veliko skr- bjo in z nekim strahom je začelo društvo „Dijaška kuhinja v Mariboru“ lansko šolsko leto. Dijakov se je oglasilo zelo veliko število, kakoršno še nikdar prej ne. V blagajni pa je bil že zdaten primanjklaj — odkod torej vzeti denar, da bi ubogi mladini, na- šim nagnobnim dijakom pomagali? A hvala Bogu, vse je dobro izteklo. Radi tega nas je z veseljem in zadovoljnostjo napolnil zadnji občni zbor, ki smo ga

imeli v četrtek dne 23. t. m. Otvoril ga je veleza-sluzni predsednik g. stolni dekan dr. Ivan Mlakar, ki je vse navzoče prisrčno pozdravil. Tajnik g. dr. Anton Medved je potem podal letno poročilo o delovanju mariborske „Dijaške kuhinje“ v minoletem šolskem letu. Blagajnik kanonik Jakob Kavčič je poročal o društvenih dohodkih in stroških v letu 1908—9. Dohodkov je bilo 4923 kron 43 vin., stroškov pa 4500 kron. Dosegel se je torej skromen prebitok, s katerim se je srečno pokrili lanske primanjkljaje. Pri volitvi novega odbora bil je prejšnji odbor soglasno voljen, namreč: predsednikom dr. Ivan Mlakar, podpredsednikom dr. Fran Rosina, tajnikom dr. Anton Medved, blagajnikom Jakob Kavčič; odborniki pa so: ravnatelj Henrik Schreiner, dr. Radoslav Pipuš in prof. Ivan Vreže. Kakor vedno, je tudi v preteklem šolskem letu naša „Dijaška kuhinja“ prav marljivo in vspešno delovala. Vsaki dan je prihajalo opoldne k mizi 62 — 66 dijakov; razdelilo se je med nje 15.843 obedov. Ker se je pa še vsaki dan po rednem obedu oglašalo 10 in več drugih dijakov ter se je vsem, kolikor je bilo le mogoče, postreglo, je zgoraj navedeno število še veliko večje. Da je mogla naša „Dijaška kuhinja“ toliko dobrega storiti, je za sluga njenih vrlih in požrtvovalnih podpornikov. Bo di njim vsem — vsem brez izjeme — izrečena najiskrenejša zahvala! Iz globokih hvaležnega srca jim zakličemo: Bog povrni tisočkrat! Imenoma pa se zahvalimo tistim, ki so nam najbolj zdatno in z najvišjimi svotami prispevali na pomoč, le-ti so: Slavna Posojilnica v Mariboru — naša največja dobrotnica! — v Ormožu, Slovenjgradcu, Ljutomeru, Makolah, Dolu, Gornji Radgoni, Framu, Ptuj, v Smarju in na Slatini, slavni deželni odbor štajerski, družba sv. Mohorja v Celovcu, okrajni odbor v Smarju, Mohorjani v Slivnici pri Mariboru, slov. napr. akademiki, gospoda odvetnika dr. Rosina in dr. Pipuš, ki sta nam naklonila več prispevkov in kazenskih obravnav, gospoda prof. Arneje in učitelj Zacherl, ki sta marljivo pobirala za našo blaginjo. Lepo podpora so nam letos, kakor sploh vsako leto, naklonile mariborske slovenske gospe od božičnice v slovenskem šolskem vrtcu pri č. šolskih sestrah, kakor mariborski srednješolci, ki so priredili v „Narodnem domu“ gledališčno igro v prosep „Dijaške kuhinje“. Iskrena hvala njim vsem! Posebno priznanje in zahvalo zasluži tudi gđ. Marija Modri-njak, naša neutrućno marljiva gospodinja v „Dijaški kuhinji“ za veliko skrb in modro pazljivost, s kojo vodi kuhinjo samo. Letos je zopet sprejetih toliko šte-vilo ubogih dijakov kakor lani. Moramo torej potrkati na Vaša plemenita srca, velenjeni podporniki „Dijaške kuhinje v Mariboru“! Ostanite ji tudi letos zvesti pomočniki. Prispevajte, prosim Vas lepo, vsak po svojih močeh! Spomnite se pri veseljah, godovih svatovščinah in vsakršnih svečanostih! Prire-jajte za njo slovesnosti potom gledaliških predstav, ali koncertov! Po potrebi potrebni in res vredni di-jakov je mnogo, radi tega bode Vaša podpora plemenit čin najzaslužnejšega rodoljuba!

* XIII. izkaz za „Šentiljski dom“ od 15. avgusta do 20. sept. Bralno društvo v Jarenini, čisti dobiček veselice „Šentiljski dan“ 400 K; na primiciji č. g. Lasbaber v Negovi, po g. Ledineku, županu in veleposestniku v Polički Vasi 52 K; Anton Zupanc, Lahov Graben pri Jurklostru 1 K; Rafael Thaler, nabral v veseli družbi pri „Balant“ v Škofji Loki 4 K; Pavel Žegar, kaplan Zg. Poljskava 1 K; Alojz Uršič nabral na gostiji Kaukerjevi v Hošnici 6 K 44 v.; Janez Deueman, Selnica ob Muri 1 K; mariborski semeniščani 4 K 72 v.; na primiciji č. g. Spura v Ljutomeru 11 K 70 v.; Miha Brenčič, velepos. v Spuhli nabral na primiciji č. g. Kuharja 26 K 14 v.; pri skioptikonu g. Stebiha na primiciji g. Škofiča pri Sv. Martinu pri Vurbergu 25 K; ka-tol.-narodno dijaštvo iz Prekije, po tov. F. Kosér, kot čisti dobiček dvh prireditelj za „Šentiljski dom“ 65 K; Mici Sylvester, Maribor 1 K; P. Avg. Čampa, superior na Viču pri Ljubljani dar taborjanov na Viču 80 K 93 v.; Lojzka Fürst, Maribor, 1 K 20 v.; Jes. Gselman, Hoče, 5 K; Škofič Marko, novomašnik 10 K; v veseli družbi v Jelen-čah nabral bogoslovec Marko Kranjc 10 K; na Koglerjevi primiciji pri Sv. Trojici nabral g. Zagoršek 20 K. Skupaj v tem izkazu 726 K 13 v. Kakor rase „dom“ vedno višje, tako rase tudi naša zbirka vedno bolje in lepše! Zahvaljujemo se prav prirediteljem vsem blagim rodoljubnim bra-tom in sestram, ki nam grede tako velikodušno na pomoč! Posebno pa se zahvaljujemo vrlim našim sosedom Jareninčanom in ondodnemu „Bralnemu društvu“ za tako krasen dar! Želimo le, da bi še bilo na Slovenskem mnogo, prav mnogo tako požrtvovalnih Jarenin! Bog plati vsem! Na zdar! — St. Ilj v Slov. gor., dne 20. sept. 1909.

Starbeni odbor.

Mariborski okraj.

m Maribor. Porotne obravnave. Železniški de-lavec Franc Lah, ki je bil obdolžen uboja lastnega tasta Jurija Kmeteca, je bil radi prestopka zoper var-nost življenja pred porotnim sodiščem obsojen na 8 mesecev težkega zapor. — Dne 24. t. m. je sedel na zatožni klopi Franc Domajnko, viničar pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Tožen je, da je zažgal Andre-ju Bratku na Vinskem vrhu viničarijo, ki je pogore-la do t. l. Domajnko je sprva tajil, pozneje pa pri-znal, da je že mogoče, da je zažgal v pijanosti. Ob-sojen je bil na štiri leta težke ječe. — Dne 25. t. m. se je zagovarjal Franc Ciproš, hlapec pri svojem svaku v Stenskem vrhu radi hudodelstva zažiga. Po-noči od 10. na 11. julija je pogorelo zakonskima Fran-cetu in Mariji Kozar v Kralovcih gospodarsko po-slopje, svinjaki in vse gospodarsko orodje. Pri požar-u se je Marija Kozar tako poškodovala, da je čez šest ur vsled opeklin umrla. Tudi Franc Kozar je za-dobil težke poškodbe. Zažiga je bil osumljen takoj brat ponesrečene Marije Kozar, Franc Ciproš. Ta je bil jezen na sestro, ker je oče posestvo izročil njej, in ne njemu. Izjavil je večkrat, da ona in njen mož ne bosta srečna. Ciproš dejanje taji, vendar je preiska-va spravila na dan tako tehtne dokaze njegovega hu-

dodelstva, da so porotniki z 10 proti 2 glasovoma po-irdili njegovo krivdo. Ciproš je bil nato obsojen na 15 let težke ječe s postom in trdim ležiščem vsako le-to na dan zažiga.

m Hoče. Čebelarški shod se je v nedeljo lepo pa domače izvršil. G. Jurančič je poljudno govoril o prezimovanju čebel pred lepim številom navdušenih čebelarjev. Izvolil se je pripravljalni odbor za usta-novitev slov. čebelarске podružnice. Predsednik nad-učitelj Moder, tajnik kaplan Kranjc, Gselman Jožef in Kolman Fr. iz Slivnice. Vsak, ki želi pristopiti k čebelarškemu društvu, se naj oglasi pri enem o-menjenih odbornikov, ki imajo nalogo nabirati člane. Če kdo želi videti najpripravniji panj, naj si ga o-gleda pri č. g. kaplanu v Hočah. G. potovalni uč-itelj je še posebej povdarjal, da so razmere za čebe-larstvo v hoči in slivniški župniji zelo ugodni. To-raj prijatelji čebel, kmetje in posestniki poprimite se te stroke gospodarstva in pristopite k društvu!

m Na ples! Trikrat si je v nedeljo ponoči pre-trl nogo Pavel Koren, po domače Regor — na mu-ziki v Zgornji Hoči v gostilni pri Tomažiču. Bil je viničar in hlapec pri Mihaelu Domađeniku. Žena in trije otroci so brez kruha, mož pa gre v gostilno in popiva. Kaj si bodo sedaj revčki začeli skoz zi-mo? Gotovo očitna kazen božja! Krčmar naj sedaj uboga reve preradi, saj je toliko zaslužil — na ple-su!

m St. Iljske novice. Dne 19. septembra je ime-la naša kmetijska podružnica „slavnostno zborova-nje“ s prav zanimivim sporedom. Shod je bil zelo dobro obiskan. Ravnatelj Stiegler je govoril o vinar-stvu in kletarstvu. Potem se je vršilo srečkanje mnogo krasnih dobitkov je bilo razdeljenih med ude-ležence. Naša podružnica deluje sicer res vrlo za kmečki blagor, le tega ne moremo lahko umevati, da se neki gospodje slovensčine tako zelo bojijo. Pa tudi to je čudno, da so vse podružnične večje prireditve vedno le v Šturmankini gostilni „Niederwald“ v Štri-hovcu. Zakaj pa podružnica nikdar kaj večjega ne priredi pri Celcerju? No ja, prostora ima Celcer že tudi, a gostilna diši preveč po slovensko! Kaj ne? — Langer in Brandstätter na naši žel. postaji bi rada postala slavna velmoža. Vsaj tako se delata, kot da bi se svet sukal krog njiju, a ne okrog solncea. Na-šim poslancem priporočamo, da si ta dva Teutona natančneje ogledajo — posebno njuno prijaznost — in ja „dostojno“ „priporočijo“ na direkciji ali pa še kje višje. Naše Šentiljčane pa prosimo, da rabijo na ko-lodvoru izključno slovensčino. Bodimo vendar proti tem, ki jedo naš kruh, enkrat brezobzirni! Ne hlap-čujmo! Res, lepo ni za radikalnega Slovence, če v nemščini občuje s privlačnimi nemškimi uradni-ki! — Pri našem „domu“ bodo že skoraj začeli dela-ti I. nadstropje. Stavba bode kras slovenskemu St. Ilju! — V Cirknici, kjer županuje Fluchherjer Korl, bi imele že lani biti občinske volitve, a jih do danes še ni bilo. Čudno!

m Od Sv. Lenarta. Šolarska kuhinja. V nede-ljo, dne 26. t. m. se je zbralo mnogo gospodov in dam iz trga in okolice v konferenčni sobi slovenske šole. Z velikim zanimanjem so poslušali poročilo šol-skega vodje o delovanju šolske kuhinje preteklo zimo. Pregledovalcem predloženega računa staj bila eno-glasno izvoljena g. Šuman Matija, pos. v Radaho-vi in g. Arnuž Franc, posestnik v Šetarjevi. Račun je vestno in natančno sestavljen. Izrekla se je iskre-na zahvala vsem navzočim in nenavzočim dobrotni-kom. Dragi kmetje, ne pozabite šolarske kuhinje tudi letos, ko spravljate poljske pridelke. Bog bode stote-rokrat vse povrnil.

m Sv. Lenart. Nemška šola. Nadučitelj nemške šole je že tukaj, a njegovo stanovanje še ni gotovo. Pa Poldek, ki vsem le dobrote deli, seveda le za do-bro plačilo, se je usmilil tudi novega nadučitelja ter mu dal za tri osebe eno sobico na razpolago. Pol-dek vedno dobro izkoriščati vsako priložnost, zdaj mu pšenica cvete. Prav ima, kateri nora pa bo storil kaj zastoj. Vpisovanje otrok priskrbuje direktor Pol-dek, prigajajoči pa so Sedminek sen., jun., in Brat-ko. Gospod direktor niso zadovoljni z dosedanjimi u-spehi; premalo otrok se oglaš. Celu v Maribor, Građec in Dunaj pisarijo, da bi tamkaj službojoče nezakonske matere privolile, da njena tukaj bivajo-ča deca hodi v nemško šolo. Kakoršnih sredstev se poslužujejo na lovu otrok, kaže sledeči slučaj. Ne-kega očeta, ki ima mnogo otrok in precej dobro slu-žbo, dan za dnevom nadlegujejo, naj vendar vpiše deco v nemško šolo. Za slučaj da bi zgubil svojo službo, mu obečajo še večje dohodke pa skoro nič dela. Glejte se te zvite in lažnjive lisjake! Lovijo stariše tudi s tem, da so naši duhovniki privolili po-učevati verouk tudi v nemški šoli. To so samo lima-nice. Gimpelne, kateri bodo sedli nanje, bomo pozne-je imenovali. Le pogledajte natančneje zraven šole sto-ječo nemško hišo. Kaj pomenja zgoraj zaokrožene okna, kaj oni zvonček ali turnček na strehi? Kakor hitro so dosti gimpelnov nalovili, kateri jim bodo po-magali plačevati — brez plačila ni nič na svetu — pa se bo dvorana s sumljivimi okni spremenila v tempel. Ako tebi gimpelnu, to ne bo prav, ker toli-ko veren vendar si, pa ti bodo pokazali duri in vira-ta. Svoj cilj so dosegli, da si jim bil v največji sti-ski pomočnik. Le kdor slabo blago prodaja, ga tako hvali in ponuja, dobro blago se pa itak samo hvali. Zakaj tako hvalijo nemško šolo? Ako je res tako dobra, se bo ja na učencih videlo, kaksi učenjaki bodo zapuščali nemško šolo. Dozdanje nemške šole še

niso izšolale slovenskih otrok, ki bi s takim uspe-hom dalje študirali, da bi postali profesorji, doktorji, učitelji, duhovniki itd. Zakaj ne? Ker take šole niso za slovensko dečo, ampak so mučilnice slovenskih otrok. Novi nadučitelj, trd Nemec, pravi da učitelj I. razreda mora slovenski znati. Vidite, trd Nemec — pravi Nemci še tako niso napačni, le posilinem-cem se meša — uvidi, da brez slovensčine ne gre in našim tržanom pa vse smrdi, kar ni nemško, sa-mo denar iz slovenskih rok jim diši. — Dragi bralci! Gotovo vas bo zanimalo to-le. Kakor hitro je otrok vpisan, dobi nemški trak z naročilom, da ga do za-četka šole nikomur ne pokaže, a potem ga pa mora nositi vsak dan. Dragi stariši, ali to ni nespametno? Ali je treba v srca mladine, ki se je sedaj tako ra-da imela, vcepljati sovražstvo? Kaj porečete k temu izzivanju naših otrok, kojega posledice bodo prete-pi med otroci obeh šol, trška občina in okr. glavar-stvo, ne bosta prepovedala teh znakov?

m Napad s koso. Dne 26. septembra so pili v gostilni pri „Anzelnu“ v Gladomesu. Nastal je pre-pir med fanti. Oče enega lanta, Simon Tajnikar, je branil svojega sina proti fantom iz Tinja, a je dobil po glavi s koso od slamoreznice tako hudo, da je v par urah umrl. — Na rami je bila ranjena tudi žena rajnega.

Sv. Trojica v Slov. gor. Tukaj je umrla gđ. Rezika Kermek v 30. letu. Pogreb je bil 24. sept. ob 9. uri dopoldne.

Ptujski okraj.

p Ptuj. Kakor izvemo slučajno, je zadnje dni na Ptuj odpadlo od katoliške vere sedem oseb, med temi tudi c. kr. notar Karol Filafarro. Dobro, gospod notar, da vsaj vemo, da ne marate ne katoličanov kot protestant, ne Slovencev kot Nemec. Če Vam ni ljubo, Vas pa odslej ne bomo več nadlegovali. Imamo svojega notarja gosp. Bratkoviča, katoličana in Slo-venca.

p Obisk. Danes popoldne pride v naše mesto 50—90 nemških filologov (jezikoslovcev). Nadzornik Sterink jih bo pozdravil na kolodvoru; pozdravila jih bo tudi mestna deška godba. Potem se bodo gos-podje profesorji vozili v kočijah po mestu, da si o-gledajo vse znamenitosti. Končno bo komerz v nem-ški hiši, kjer jih pozdravi župan Ornič v imenu ptuj-skega mesta. Gospodje filologi pa bodo zapustili Ptuj trdno prepričani, da ga ni mesta na svetu večjega, bolj olikanega in prijaznega, kakor je Ptuj. Oh, ti nesrečna, puhla prevzetija!

p Gosp. protestantovski vikar Böhm pride kot lutrovski župnik v Karbitz na Češkem. Srečen pot, gospod vikar! Kar je delal ta človek zadnji čas, je itak presegalo že vse meje dostojnosti in pravičnosti. Sam je pisal odpadnikom odpadniška naznanila za politično oblast — in ta je lepo molčala. Naj stori ka-toliški duhovnik kaj takega — vse bo pokoncu!

p Lažnjivca prepisujeta drug drugega. Sicer sta si večkrat v laseh „Štajerc“ in „Narodni Dnev-nik“, ko se pa gre za to, da se kakemu krščanskemu možu z lažmi in nesramnim natočevanjem škodi na ugledu, se najdeta v popolnem sporazumu in ve-rujeta drug drugemu vsako besedo. Tako je n. pr. „Štajerc“ dne 12. septembra o deželnem poslancu Oz-mecu prinesel grde laži in nesramno obrekovanje. Prisiljen po zakonu je moral objaviti popravek g. Ozmeu, ki označuje vse očitke kot neresnične in laž-njive. Krivda pa neče nositi sam; temveč zvalja vso odgovornost na „Nar. Dnevnik“, po katerem je po-snel Dva čedna brata!

p Obrež pri Središču. Kdo bi mislil, da bo na-ša vas tako slavna, da pišejo o njej ne samo sloven-ski, ampak tudi nemški časopisi. Gospodu Ploju se moramo za to zahvaliti, ki so priredili pri nas shod. Mi smo jih volili, ker smo mislili, da bodo držali z nami. A komaj so bili izvoljeni, so nam obrnili hrbet in se zvezali z nasprotniki Kmečke zveze. Na shodu so nam pravili, da obstrukcija na Dunaju več škodu-je državnemu zboru, kot pa vladi. Mi gospodu Ploju to prav radi verujemo. Če vlada razpusti državni zbor, potem oni ne bodo več izvoljeni. Zato se bojijo vlade in jo hvalijo, četudi prav dobro vejo, da še ni bilo ministrov, ki bi nas Slovence tako črtili, kakor sedanji. Nam se je zdelo na shodu, kakor bi bili gos-pod Ploj sami radi minister. Če se jim to posreči, tedaj se že v naprej priporočimo, da nas obiščejo še kot minister. Samo slovensčine naj se malo boljše na-učijo, drugače pred njihovim frakom ne bomo imeli respekta. Če pa ostanejo v Središču, nam bo še ljub-še, ker se bojimo, da bi naša vas prišla na glas hur-mastih Lemberžanov, ako nas bodo gospod Ploj pre-večkrat počastili s svojim obiskom.

p St. Janž na Dravskem polju. Gosp. nadučitelju Janezu Reich. Zvedel sem, da me po raznih li-beralnih listih na grd način blatite. In to že dalje časa, ne da bi jaz vedel; pa še neki začudeno opo-zarjate, da na vse molčim. — Pred dvema letoma je (približno) sem Vam v lice povedal, da ne bodete od moje strani brali keđaj kakšnega koli osebnega na-pada, pa se tudi po časnikih ne bom zagovarjal, ker imajo po mojem mnenju boljši namen. Vi ste nato tr-dili, da še niste nikogar napadali, pa tudi ne bode-te. — Jaz sem in bom ostal pri svojem načelu, kot dose-daj, tako tudi za naprej. Ne bom Vam odgovarjal po časopisih, pač pa bodele dobili odgovor na drugem mestu, ko dobim vse podatke. Moje mnenje je to, da

pri politiki — in to je vzrok, da me napadate — nimajo osebnosti nič opraviti. Koliko se Vaše ravnanje strinja z Vašo nalogo kot učitelj — vzgojitelj mladine, to prepuščam Vam v presojo. Nikar pa slučajnih posledic Vašega nelepega ravnanja devati na moj rovaš, temveč pripisite si jih sami sebi. Res je, da se Vas izogibljem, pa ne iz sovraštva, temveč iz previdnosti. Pri tem ostanem tudi zanaprej.

Davorin Agrež, kaplan.

o Sv. Bolfank v Slov. gor. Kmečka hranilnica in posojilnica v Sv. Bolfanku v Slov. gor. naznanja, da je pričela poslovati dne 19. t. m. in uraduje odslej vsako nedeljo ob 3. uri popoldne. Sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 4% odstotkov, tudi hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar ne da bi se obrestovanje pretiralo. Kot član lahko pristopi vsakdo, ki stanuje ali ima posestvo v župniji Sv. Bolfenk, Sv. Rupert, Sv. Andraž v Slov. gor. in Sv. Urban pri Ptuj. Posojila dodela le za družni člani iz zgoraj imenovanih župnij. Posojila se obrestujejo po 5% odstotkov. Vabijo se najvljudnejši vsi stari in mladi, bogati in ubožni, da se v obilnem številu poslužujejo domačega zavoda. Svoji k svojim: — Načelstvo.

Moškanjci. Kraj Slomi se izloči od poštnega urada v Moškanjcih ter se prideli poštnemu uradu Juršinci. Poštno dostavitev bo izvrševal poštni sel iz Polensaka tedensko trikrat. Spremenitev stopi v veljavo dne 1. oktobra.

o Iz Vičanece pri Veliki nedelji. Zgubil se je deček Jakob Kociper, star 10 let, nosi pisano srjaco, plave pisane hlače (gate) oboje novo. Kratko črno sukno, ponošeno, ki je na rokavih raztrgano, brez prsnika in precej velik slamanat slamenik. Bosonog, ima plav predpasnik in precej gladko govori. Kakor se sliši, je šel proti murskemu polju ljutomerskega okraja. Kdor ga najde, se pristočno prosi, da naznani starišem Ivan in Marija Kociper, posestnika v Vičanskem vrhu štev. 68, pošta Velika nedelja na Spod. Štajerskem.

o Vurberg. Ob priliki poroke vrle Marijine hčerke Katarine Kokol z Janezom Gašparič so na gostiji zbrali veseli gostje za gospodarsko izobraževalno društvo 14 K, za št. 115 K in za domače obožee 5 K. Prelepa hvala vsem gostom, ki so se pri dobri volji spomnili tudi narodnih potreb in trpečega sobrata.

Ljutomerski okraj.

o Sv. Jurij ob Ščavnici. C. kr. kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici je imela dne 12. t. m. dvoje zborovanj in strokovnih predavanj, in sicer po rani maši pri Negovi v šolskih prostorih, popoldne ob treh v Gornji Radgoni v gostilni Karbašev. Obojekrat je predaval gospod. kletarski nadzornik Ivan Bele. Poduk je bil mikaven, osobito kar se tiče porabe umetnih gnojil, zboljšanje travnikov, umno kletarstvo itd. Spodbujal je kmetovalce k pristopu k c. kr. kmetijski podružnici, ker se moramo le v skupnem delu gospodarsko povzdigovati. Poduk g. kletarskega nadzornika, sedaj že ravnatelja na novi kmetijski šoli pri Sv. Jurju ob fužni želez. so kmetje pazljivo zasledovali, in bo imel gotovo uspehe. Tajnik Nemeš je vse sproti zapisal in prenesel isto v glavno tajniško knjigo. G. predsednik Breznik je orisal na obeh zborovanjih veliki pomen c. kr. kmetijskih podružnic s posebnim ozirom na našo bližnjo prihodnost ter vabil vse kmetovalce od najmanjšega do največjega k vstopu, da nam boče tem lažje v gospodarstvu imeti lepše uspehe in tem lažje vplivati na postavočajo. Obrazložil je v kratkem podružnično dosedanje delovanje, kakor tudi o akcijah za podporo sena, ko je podružnica po sklepu glavnega centralnega odbora zahtevala za kmetovalce pri vladi. Gospod. predsednik je članom priporočal tudi ustanovitev postaje za umno svinjerejo in perutninarstvo. Tajnik je končno obrazložil podružnične sklepe zadnjih zborovanj, oziroma prečital zapisnika zadnjih dveh izrednih občnih zborovanj v Okostavcih in pri Kapeli. Ustanovili so se do sedaj v podružničnem okvirju trije pododbori. Za Kapsko okrožje g. Quirin Perli, nadučitelj kot predsednik; g. Ferdinand Jurjevič, Alojz Zitek, Vamberger Martin kot odborniki. Dne 12. septembra pri Negovi ustanovljeni pododbor za Negovo in Ščavniški dol, Ščavnica, Ivanjševci, Stavešinci, Ivanjci drugi pododbor: g. Perko Anton predsednik; Kavčič Matijas, Stavešinci, Kirec Andraž, Ivanjševci; Križan Martin Ščavnica, odborniki. Isti dan v Gornji Radgoni ustanovljen III. pododbor in sicer g. Pelc Janko, predsednik; g. Rožman Janez v Šratovcih, Santl Franc v Črešnjevcih, dr. Strelec Fr. v Gornji Radgoni, Roškar Martin, Lastomerci, Zbigovci. Vsi ti pododbori imajo nalogo, zbirati poročila udov, kakor ude same ter zapisnike poslati glavnemu vodstvu podružnice. Sedaj takoj naroči podružnica za jesensko gnojenje travnikov umetno gnojilo, kalijevo sol, Tomažovo moko ter za spomladno gnojenje amonijak in čilialpeter. Pododbori dobijo imenike tamkajšnjih udov, kakor obvezno polo za naročila. Pri sv. Jurju sprejema naročila tajnik Nemeš. Vsa naročila se morajo izvršiti do 1. oktobra. Pozabilo se je omeniti: Naročilo se boče tudi udom deltelno seme, travno seme, boljše sorte drevca, gruske in jablanove, gospodarsko orodje itd. Udje se prosijo, da naročil ne zamudijo. C. kr. podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici 19. septembra 1909. Odbor.

o Vrti farani Sv. Križa pri Ljutomeru so na poziv svojih poslancev še darovali 54 K 40 v. za po toči poskovane prebivalce ormoško-ptujskega okraja. Na poziv svojega preživljenega knezoškofa pa so vnovič darovali 70 K.

Slovenjgraški okraj.

o Velenje. „Narodni Dnevnik“ je nedavno napadal šestanski okrajni zastop, zlasti zaslužnega načelnika okrajnega zastopa pl. Adamoviča. Očital je zastopstvu, da dela dolgove in ne skrbi nič za okraj. Navedel je celo 30.000 K dolgov, katerega je napravil novi klerikalni zastop. Javnosti smo dolžni pojasniti vso zadevo tem bolj, ker zopet zavrača krivdo liberalnega gospodarstva na somišljenike, oziroma pristaše S. K. Z. Kar se tiče dolga, ni res, da bi dolgoval okraj 30.000 K; dopisovalec je najbrž iz tistih vrst ljudi, ki so vedno pijani in vse podvojeno vidijo. Dolg, katerega ima okrajni zastop, je že star. Že v seji odborovi dne 9. X. 1904 pod načelstvom g. Ježovnika, je stavil g. Ivan Vošnjak predlog, da se izposodi pri južno-stajerski hranilnici v Celju svota 20.000 kron, da se je poplačal tako dolg pri okrajni hranilnici v Slovenjem Gradcu. Ta predlog se je sprejel, toda izposodilo se tedaj ni. — V plenarni seji 28. II. 1908 pod načelstvom liberalnega Ježovnika se je sklenilo, najeti 15.000 kron za pokritje dolgov proti amortizaciji. Ta svota se je v jeseni 1908 izposodila v Slovenjem Gradcu; toliko ima tudi v istini sedaj okraj dolga, katerega pa ni napravil sedanjí okrajni zastop in njegov načelnik pl. Adamovič, temveč prejšnji načelnik Ježovnik, prvi zaščiteni in privrženec gnjusnega „Narodnega Dnevnika“. — Kar se pa tiče prestavljanja ceste v trgu Velenju, tudi ta zastop ni toliko okrepal, kakor mu očita liberalni dopisovalec. Ta zadeva je že stara in se je o njej sklepalo že 1. 1903 in 1904. V seji 14. VI. 1907 se je sklenilo zopet pod načelstvom Ježovnikovim, ne pa Adamovičevim, pobotati se z g. Rakom glede odškodnine za odstranitev kovačnice in prestavo kozolca, da bi se cesta lahko preložila v ravno črto. V plenarni seji 17. VIII. 1907 se je penudba Raka sprejela, sklenilo se je nato oskrbeti načrte za cesto. Šele 13. avgusta 1908 pa je prevzel Adamovič načelstvo. Ko je vodil prvo plenarno sejo 28. XII. 1908, so se izdelani načrti vzeli le na znanje in sklepi prejšnjega liberalnega načelstva so se pod Adamovičevim vodstvom morali le izvršiti. (To je gola resnica; zdaj pa primerjajte dopis „Narodnega Dnevnika“ in spoznajte, da se s kakimi lažmi in obrekovanjem delujejo liberalni listi, ki se ne sramujejo celo napadati odličnih gospa in kmečkih žen. Prepričani smo, da Ježovnik in pa Goršek gotovo vesta, kdo da trosi v celjski liberalni list takla obrekovanja. Plačilo ne izostane.

o Šmartno ob Paki. Vzklila je nova cvetka na polju slovenskega pesništva. Tukajšnji dopisnik „Narodnega lisa“ in veliki paški „politiker“, postal je pesnik. Vsi dosedanja pesniki naj se pred njim skrijejo. Buditelj Ilirije Vodnik, slavni Prešeren, nesmrtni Gregorčič in ti ljubljani naš Medved, kaj so vse vaše pesmi v primeri z njegovo, katero je prinesel predzadnji Narodni List. Evo vam je, da jo o memo poginu in ohranimo slovenskemu narodu. (Tukaj jo priobčimo dobesedno: „Pri nas že ajda cveti — organist se veseli — žakelj pripravlja — da petlat gre. Pri nas že grozdje zori — organist se veseli — brento pripravlja — da petlat gre.“ Ta slovenščina in te rime! Ali ni to krasno?! Veliki paški politiker in urednik Spindler čestitamo! Nedvomno dosegla sta rekord! Pačani, bodite ponosni na svojega pesnika! Ker boče, kakor slišimo, harmoniziral to pesmico, naš priljubljeni nadučitelj Weber, priredil v kratkem koncert. Kedar, še ni določeno. Pač pa nam je povedal Klinar, kako se boče pri omenjenem koncertu pelo. Naprej jo boče udaril Klinar, za njim bivši župan Gorčnik, bas boče priškal prijatelj Terec, „über“ pa jo boče urezal nemški baron. O izidu tega koncerta poročam vam drugič.

Konjiški okraj.

o Konjice. Staro šolo z vrtom je kupilo preč. cerkveno predstojništvo na javni dražbi za 20.100 K. Poslopie se bo prezidalo za stanovanja. Tudi kmečka hranilnica in posojilnica bo dobila tam svoje uradne prostore, ker dosedanja soba postaja že pretisna. Kadar se preseli, se bo pravočasno naznanilo kakor tudi o njenem lepem napredku; prospeva namreč in se razvija nje promet nad vse pričakovanje ugodno.

o Konjice okolica. V nedeljo 10. oktobra bodo za našo občino volitve v občinski odbor. V tretjem razredu so 303 volilci, ki volijo od 8. — 12. ure popoldan, drugi razred šteje 81 volilcev, ti bodo volili od 1. — 4. ure popoldan, in v prvem razredu bo volilo 33 volilcev od 4. — 5. ure popoldan. Vsak razred voli 6 odbornikov in 3 namestnike. Volitev je tajna po listkih. Pododbor Kmečke zveze je postavil kandidate v vseh treh razredih — same vrle in vsega spoštovanja vredne gospodarje, za katere bodo volile pravočasno zvedeli. Možje volilci, bodite složni in ne cepite glasov, saj sloga jači, nesloga tlači. Imejte pred oči le blagor občine, vsi osebni oziromarajo biti izključeni, ker sicer lahko doživimo presenečenja. Za tretji razred so tile kandidati: Sternšek, Simon z Brega, Kline Jožef z Brega, Lamut Anton iz Polen, Adamič Alojzij iz Polen, Kragolnik Matija iz Skale, Sibane Jurij iz Konjiške vasi, in namestniki: Ratej Jožef iz Konjiške vasi, Vodenik Janez iz Dobrove in Stolekar Alojzij iz Polen. Kakor vselej tako tudi sedaj stojte vsi za moče, ki so vam priporočeni od Kmečke zveze tudi za drugi in

prvi razred. Konjiška okolica mora ostati slovenska in katoliško napredna!

o Zreče. Dne 15. septembra ob treh so po planinah okoli Škomra imeli hudo uro. Naliv s točo delal je škodo po žitu, ki tam še zori, in sploh po njivah. Petok Ločnica je podiral jezove, oškodoval žage in ceste. Vsled tega je Dravinja narasla, malo da ni prestopila obrežja. Po naši občini so oblaki le nekoliko škropili. — Prebivalci ob Dravinji proti Ptuj bodo si na podlagi pričujočih vrstic znali odgovoriti na vprašanje, kje da je struga ob sicer lepem vremenu dobila izredno množico kalne vode.

o Žiže. Ni menda v konjiškem okraju bolj zaplane občine nego je naša. Uraduje se izključno v sami nemščini, ali prav za prav v neki mešanici, kakor se je neki uradnik ob priložnosti izjavil. Rekel je: „Vaša občina ne uraduje ne slovensko, pa tudi ne nemško, ampak v neki mešanici, v taki je klovek ne more zapopasti.“ Vselej, kadar se gre za kako podporo, bodisi po suši ali po povodnji, vselej mora glavarstvo opominjati, češ, ali potrebujete kaj podpore, da se nič ne oglasite, ako jih pa glavarstvo ne opomin, se ne zgane nihče. V vseh občinah konjiškega okraja so bila komisije, ki so penile škodo, nastalo vsled suše; v nekaterih krajih so cenili škodo nad polovico, ali naša občina so prezrli, akoravno je napravila suša v naši občini skoraj največjo škodo, kajti svet je večji del peščen, vsled tega trpimo veliko pomanjkanje krmu. Posestnik, kateri je redil druga leta po deset goved, more sedaj rediti komaj 4 do 5 glav. Zato potrebuje ravno naša občina v prvi vrsti podpore, katero bodo morda v drugih občinah dosegli. To malomarnost si bomo kmetje dobro zapomnili za prihodnjo bližajočo se volitev.

Celjski okraj.

o Celjsko okrajno glavarstvo nam poroča, da namerava izdajati z novim letom uradni list v novi obširnejši obliki, in sicer ne tako, kakor v prejšnjih letih v nemško-slovenskem besedilu skupaj na eni polji, ampak ločeno za oba jezika. Izhajal boče vsak teden enkrat in stal za naročnike, ki so poštne prosti, 6 K, za druge naročnike pri poštne prosti pošiljati 7 K. Tisti, ki se zanimajo za ta list, naj to pravočasno celjskemu okrajnemu glavarstvu naznani.

o Iz sodne dvorane. Piše se nam: Martin Brišnik, bivši šolski vodja pri Sv. Roku ob Sotli, bil je dne 2. septembra t. l. pri okrožni sodni pri v Celju obsojen na 30 K denarne globe; pa je naznanil priziv. (Kar ste poročali pred tremi tedni o 3 mesecih, ni res!)

o Celje. Prihodnjo soboto se pripeljejo v Celje s popoldanskem brzovlakom Njih ekscelencja prem. knez in škof dr. M. Napotnik, da v nedeljo slovesno sklenejo tridevnično, ki se vrši pri č. oo. kapucinih v spomin sedemstoletnega jubileja sv. Frančiška in v spomin tristoletnice, odkar je bil blagoslovljen vogelni kamen odnotnega samostana.

o Celje. Ferjenovo hišo v Graški cesti je kupil Hans Woschnagg iz Šoštanja za 100.000 K. Imel bo tukaj zalogo svojega usnja.

o Okoliška šola v Celju. Gospod nadučitelj Armin Gradišnik je v disciplinarni preiskavi in radi tega začasno suspendiran. Provizorični vodja je M. Levstik.

o Dol pri Hrastniku. (Posvečenje nove cerkve.) Grozovito vreme; dež je lil, da je bilo kaj. Pa to nas ni zadrževalo; priredili smo Njih ekscelenci, svojemu prem. knezu in škofu lep sprejem. Vrli Brničani so postavili sredi vasi slavalok z napisom: „Svojemu nadpastirju prisrčen pozdrav.“ Ob slavaloku pred šolo s pomenljivim napisom:

„Naj Bog Vaš prihod blagoslovi, radostno kličemo farani.“

Vir milosti naj v cerkvi novi odpre nam, prosimo udani.“ —

jili je naprej pozdravil domači g. župnik in potem šolarica Dolinšek, ki jim je podarila lep šopek. Pri novi cerkvi je stal velik slavalok z napisom: „Hiša božja je tukaj in vrata nebeška“ in „Vsem dobrotnikom cerkve Bog povrne!“ Zvečer so pokali topiči po vseh hribih in gorelo je mnogo kresov. Posebno so se takrat pokazali Kovčani, ki so napravili kres v podobi križa. Cela dolska vas je bila krasno razsvetljena, niti ena hiša ni ostala temna, kar prav lepo kaže o lepi slogi v naši vasi. — Nekaj gostov je prišlo že zvečer, drugi dan se je pa zbrala okoli prem. nadpastirja elita duhovskega in svetnega stanu in neštivilna množica vernega ljudstva. Počastili so našo slovesnost: Aleksander grof Sanfermo iz Rima, mil. g. celjski opat Ogradi, papežev komornik in konzistorijalni svetnik g. Juri Bezenšek, dolski rojak g. Franc Hrastelj, nadžupnik in dekan Konjiški, dekan iz Braslovč, Kozjega in Laškega trga in drugi — skupaj je bilo 28 duhovnikov. Nadalje: namestniški svetnik baron Müller, baron Gutmannsthal, drž. in dež. poslanec dr. J. Benkovič, g. baronica de Seppi, poljski slikar Liebiezsky, grof Casini i. dr. Slovesnost se je pričela ob osmih zjutraj. Med ganljivimi obredi so gojenci celjske orglarske šole pod vodstvom g. Bervarja proizvajali koralno petje. Z znano govorniško gorečnostjo so premil. knez in škof izpred oltarja opisali notranjo lepoto hiše božje in se zahvalili prelagi g. baronici de Seppi, največji dobrotnici naše cerkve in vsem faranom in so-

sedem, ki so toliko žrtvovali za novo stavbo. Posebno pa so svoje priznanje izrazili domačemu g. župniku s tem, da so ga imenovali za svojega duhovnega svetovaleca. — Darovanja okoli oltarja so se udeležili tudi ml. nadpastir in za njimi vsi pričujoči. Nepozabljiva slovesnost se je ob dveh popoldne končala z zahvalno pesmijo: Te Deum in z zakramentalnim blagoslovom.

V trgovini Goričar in Leskovšek se prodajajo poleg drugih tudi naši časniki: „Slovenec“, „Straža“ in „Slovenski Gospodar“. Tu se dobi tudi obmejni kolek. Sanišljeniki! Sezite pridno po njem!

c **Marija Reka.** Umrli je 19. t. m. Janez Cestnik p. d. Šoštar v 84. letu starosti. Tukaj je navada, da gredo vsi ljudje, ki so v cerkvi, pri darovanju z gorečimi svečami okoli oltarja in mečejo denar v cerkevno škrinjico. Ko so pa pogrebei odšli, šel je g. župnik s ključmi, da bi jo odprl in denar pobral. A kako se začudi, ko jo najde odprto. Tudi nihilo ene ključavnice več. Želimo, da bi hudobneža kmalu doletela roka pravice. V škrinjici je moglo biti k večjemu kakih 40 vin.

c **Sv. Jedert.** Ker je bilo letos izmed 15terih 12 mladeničev k vojakom vzetih, priredi se jim v slovo odhodnica in sicer: dopoldan skupno sv. obhajilo, primeren nagovor in sv. maša; popoldan po večernicah Veselica pri „Policiu“ z zanimivim sporedom.

c **Galicija.** Veselica kršč. soc. društev pač hudo bolijo razne liberalne prenapetneže. Tudi veselica, katero je priredilo naše Izobr. društvo dne 5. septembra t. l. v Pernovem, dopisniku iz Pirešic ni bilo po volji, zato je razlil nad njo ves svoj žolč v „Nar. Listu“ od 16. septembra t. l. Bes te plentaj! To nas je pa pokratilo. No pa ni hudo. Iz celega dopisa se vidi, da dopisnik nima visokih šol; pa nič ne stori, ako neumen dopis se lahko že brez istih napravi. To pač ni lepo, da gosp. dopisniki pišete, da pristasi bralnega društva vas „mlade“ kruto sovražijo. Dreta namazana, to ste jo pa zavili, da bi mi mislili, da so fantje iz Pirešic to pisali. Pa mi poznamo pirske fante, jih spečujemo in vemo, da oni niso tega pisali. E, pa saj se človek tudi včasih zmoti, in če tako-le med otroci včasih posesti, pa že misli, da je mlad; saj to ni greh! Pa v vašem kraju smo napravili veselico. Vendar pa je silno malo vašega kraja, g. dopisnik. Kraj, kjer smo imeli veselico, je g. Reherja, in če nam ga je on dovolil, kaj vas briga, saj je sam svoj gospod in naredi s svojim kar hoče, vas ni dolžan vprašati. Vsak pa ima rajši ljudi, ki plačajo, kar spijejo, kot tiste, ki samo pijejo, pa nič ne plačajo. Pa Herodeža ste se ustrašili, nič se ne bojte, saj ni bil pravi, samo predstavljaj ga je eden. Spočez vsi tuji ne bo, lahko vršite čisto mirno svoje opravilo naprej. In blamaža, o joj, ta mora biti huda! Morda ste jo že skusili kdaj, da se vam drugi tako smili, če bi jo doživel. No, pa hvala Bogu, ker Vas ni bilo zraven, pa blamaže tudi ni bilo. Kar se pa godbe tiče, pa dopisnik gotovo ve, da v vsaki fari ne more biti, ker potem bi se instrumenti podražili, zdaj se dobijo pa še morda ceneje, in si je le kar umislite, saj imate „penez“, ker nam ni bilo treba kar nič za godbo vložiti. Nam podtikate, da nimamo posluha, pa vi ga imate šele malo, ker ste slišali, da je cvilila čeprav ni. Morda pa ure niste namazali. Ko bi bili za tisto petico, ki ste jo porabili za znamko, da ste svoji, po napornem duševnem delu skovani dopis odposlali, porabili za olje, pa ni šment, da bi ne mehalo cviliti. H koncu pa svetujemo dopisniku, naj opusti take napade, ako ga nihče ne izziva.

c **St. Jurij ob Taboru.** Liberalci zavlačujejo občinsko volitve. Apatov Leopold je vložil na graško namesništvo rekurz zoper nekatere naše pristase, da bi jih spravil ob volilno pravico. Ne vemo, ali se mu bo posrečilo. Povemo mu samo to, da bomo poskrbeli po naših poslancih za skorajšnje volitve in takrat pokazali liberalcem, po čem je slanina.

c **Sedemstoletnica** frančiškanskega reda se bo obhajala v Mariji Nazaret s tridnevno od 2. do 4. oktobra. V soboto 2. oktobra zjutraj ob 4/6 pridiga s sv. mašo, zvečer 4/7 pridiga s petimi litanijami. V nedeljo bodo tri pridige, v ponedeljek dve. Bolj natančen vspeled je nabit na cerkvenih vratih.

c **Sladka gora.** Žalostno so zapeli sladkogorski zvonovi dne 22. septembra umrlemu Jakobu Oblak. Mož je bil 16 let cerkovnik lemlerskih cerkev in 12 let občinski sluga. N. v m. p.!

c **Nova cerkev.** Čebelarški shod v Socki pri Novi cerkvi je bil 19. t. m. od raznih krajev še vključ slabemu vremenu dobro obiskan. Predsednik čebelarške podružnice g. Arlič je praktično razkazoval, kako se čebelar panji urede, da čebele dobro prezimijo. Nadalje nam je razkazoval razna čebelarska orodja. Poučenemu predavanju g. Arliča je sledil živahen razgovor. Razgovorjalo se je tudi o tem, kateri panji so najbolj; nekateri so hvalili te, oni pa druge. Vsi so se pa najbolj zanimali za dunajsko stoječo panje. Izražale so se želje, naj bi se še večkrat kaj takega priredilo in da se bo čebelarstva treba pač učiti.

Bočna pri Gorjemgradu. Za župana v Bočni je izvoljen vrli pristasa S. K. Z. posestnik Pečnik na Križu. Živijo!

c **Volilcem** v celjskem okraju. Poslanec dr. Benkovič nam poroča, da dobijo njegovi volilci kljub temu, da deželni zbor ni sprejel njegovega predloga glede podpore po umah prizadetega prebivalstva v celjskem okraju, podporo. — Danes, dne 30. t. m. so

stavili poslanci dr. Benkovič, Pišek in Terglav v deželni zboru nov tozadevni predlog.

Brežiški okraj.

b **Podsreda.** Tukaj je konj ubil nekega Sevnica, kateri je prišel gledat dom in stan tukajšnjega gostilničarja Jožeta Presker, da bi napravili ženitev. — Pri napajanju konjev ga je lastni konj tako nesrečno udaril v glavo, da je bil takoj mrtev. Pač ne ve človek, kje ga čaka smrt.

Iz Podsrede. Našega ljubega dopisnika Nar. Lista še dosedaj ni pamet srečala. V zadnji številki istega se je udal popolnoma svoji bujni fantaziji in izbleknil, da se naj pri nas ustanovi liberalno pevsko društvo. Gotovo je, da ne bo nobenega našega fanta ali dekleta zvalili na te limanice, ker hodili bodo pet, kakor dopisnik sam poetično pravi: „kakor pastirček na paši“ in seveda tudi pod okna raznih dekel. Kakor opazujemo, čita dopisnik Nar. Lista zelo rad Slov. Gospodar; mu ne boče nič škodilo, če kaj dobrega mimogrede ujame. Navajamo tukaj par spominčič iz njegovega življenja, da vsaj nekoliko otmemo pozabljivosti njegovo „svetlo“ preteklost. — Dopisovanje v Kranj, v šolo v Maribor, dijak, trojka, nazaj v Podsredo — dopisnik Nar. Lista. V Maribor, tovarna Puch, Gradec, bicikel, stražnik — dopisnik Nar. Lista. Knjige, Darwin, opica — dopisnik Nar. Lista. Bodi za danes dovolj, že veš, kaj pomeni. Le izzivaj nas dopisnik, in nadaljevali bomo dosledno.

b **Iz brežiške okolice** nam piše udeleženeec tamšnjega mladeniškega shoda: Zadnjič ste v Vašem cenjenem listu med dobrimi narodnimi gostilničarji pri Brežicah imenovali tudi Krulca zunaj mesta. Pridem pa zadnjo nedeljo pred shodom v to gostilno in slišim, kako je družba menda že pol pijanih gostov zabavljala čez naš shod in sramotila nas mladeniče kot farške podrepike itd., gospodar sam pa jim je krepko pomagal. Meral se je torej močno motiti, kdor nam je priporočal to gostilno. Ali pa zna kdo kaj lepšega o njej?

Vestnik mladinske organizacije.

Sv. Lenart v Slov. gor. Lep dan smo doživeli mladeniči št. lenartskega okraja v nedeljo 26. kimovca. Ni nas odvrnilo od našega častnega pohoda rudeče izzivajoče poslopje šulferajnske šole in njene suseda — nemškega heima; tudi gotovih št. lenartskih naprednih nazadnjakov gromovnikov in njih kompanjonov se nismo zbal, ampak vedrega čela in odkritega pogleda smo kprakali do svojega cilja. Lepo število nas je poslušalo prekrasno slavnostno pridigo pred g. dr. Hohnjec-a. Le slovenski mladenič katoliškega prepričanja je čast in ponos ter up in nada slovenskega naroda, ki more edino tem potom pričakovati lepše bodočnosti. Slovesno službo božjo je daroval domači g. župnik Janžekovič. Po otvoritvenem govoru dr. Hohnjec-a se volijo v predsedstvo mladeniči: Fr. Kolman iz Slivnice, Krajnc iz Biša in Ant. Rop od Sv. Lenarta. — Predsednik Kolman govori o enakopravnosti slov. jezika; vsak Slovenec naj zahteva uradno v svojem jeziku na železnici, v vseh uradih; nobeden Slovenec pa naj ne podpira nasprotnikov, ker si sicer sami spletemo bič, s katerim bo tujec bil po našem hrbtu. — Predsednik št. lenartske M. Z. tov. Rajšp pozdravi v krasnih besedah tovariše, ki so prihiteli od blizu in daleč, predvsem g. dr. Kovačiča ter se zahvali slavnostnemu pridigarju dr. Hohnjec-u za spodbujajoče besede. — Mladenič Letnik bodri s tovariše k vzornemu versko-nravnemu in narodno zavednemu življenju. G. dr. Kovačič poda v lepo donečih besedah zgrgovino strelskih dvorov, katerih namen je bil, braniti prodiranje krvoločnih Turkov in nasilnih Mažarov v prekrasne pokrajine mile nam domovine. Katoliški slovenski mladeniči naj bodo danes strelski dvori proti nečuvnemu počenjanju današnjih Turkov, krutih Nemcev in še nadutejših nemčurjev. Na Slovenskem lahko iščemo pri belem dnevu z lučjo faro, v kateri ni nemčurske gostilne ali šnopsarije, kjer se med službo božjo kar tere ljudi. Ke se nam nasprotniki rogajo, imajo popolnoma prav, ker se na ta način ugonobe Slovenci sami. Edina odpomoč proti temu je vzorno versko, pošteno življenje slovenske mladine. Po pijančevanju sledi razuzdanost, nepokorščina, žalost starišev, popač ljudstva. — Akademik Ludvik Kramberger pozdravi mladeniški shod v imenu slov. kat. visokošolcev. — Gosp. drž. in dež. poslancu J. Roškariju se tem potom še enkrat zahvalujemo iskreno za prekrasna navodila v gospodarskem, socialnem in narodno-verskem življenju. — Nato so sledili vestno sestavljeni pozdravi mladeničev: Šparla iz Jarenine, Čafa od Sv. Jurja v Slov. gor. in Ver-a iz Pt. a. Ko poda še g. Božja fantom, katere kliče presviti cesar pod zastavo, praktične nauke na pot, zaključil predsednik s pozdravom manifestacijski mladeniški shod.

Mladeniški shod v Brežicah. Že se zbirajo naši zavedni krščanski mladeniči na stotine tudi v Posavju. To je pokazal lepo uspeli mladeniški shod zadnjo nedeljo v Brežicah. Iz celega okraja in zlasti iz rajhenburške župnije je bila udeležba naravnost velika. V lepo ozaljšani cerkvi sv. Roka je po tihi sv. maši mladeniče v navdušenih

besedah nagovoril rajhenburški g. kaplan Tratnik. Nato se je na vrtu „Narodnega doma“ vršilo zborovanje, ki ga je vodil predsednik Zveze slov. mladeničev Fr. Žebot iz Št. Ilja, ki je v krasnem govoru narisal naloge slov. mladine ter označil orožje, ki naj služi armadi naše zavedne mladine. Dr. Benkovič je pozival, naj mladina s svojo mladostno silo začne vsestransko izvajati geslo „Svoji k svojim“. V imenu S. K. S. Z. v Ljubljani je č. g. Traven pozdravil sestanek. Ko je še akademik — član Zarje — A. Veble iz Kapel v imenu krščanskomislečega dijaštva izpregovoril navdušeno sprejete besede, so se pa v dolgi vrsti oglašali govorniki ismed fantov samih, ter so govorili: Bratanič iz Brežic, Urek iz Globokega, Rožman iz Artič ter Barbič in Knez iz Vidma. Hvala Bogu, led je prebit, mladina v Posavju vstaja k novemu življenju!

Mariborski „Orel“. Zadnji ponedeljek je imel tel. odsek „Orel“ svoj izredni občni zbor, na katerem je bilo treba izpolniti mesto odišlega tajnika in načelnika Jeriča in mesto odbornika. Ob tej priliki je vključ mnogim opravilom prihitel med nas predsednik dr. Verstovšek, ki je brate telovadce s krepkimi besedami bodril in navduševal. Brat predsednik naj bo prepričan, da smo si mi njegove besede v sice vtisnili in se bomo tudi po njih ravнали. Nato so telovadci izvolili načelnikom brata Šiška, tajnikom brata Žalarja, odbornikom brata Hama. Odsek štaje sedaj 28. telovadcev. Eden na zapusti vsled odhoda k vojakom. Upamo, da bomo kmalu prišli do številke 30. Na zdar! — „Orel“.

Najnovejše novice.

Deželni zbor. V seji dne 29. septembra je temeljeval dr. Korošec predlog zaradi splošne in enakovalne pravice za deželni zbor. Prišlo je med govorom do burnih prizorov med Slovenci in med socialdemokrati, nemškimi nacionalci ter nemškimi zaveznikom dr. Kukovcem. Dr. Verstovšek je stavil predlog zaradi ustanovitve trsnice v Št. Andražu pri Velenju.

Volitve na Goriškem. Pri deželno-zborskih volitvah v splošni kuriji na Goriškem, ki so se vršile dne 26. t. m., so doživeli liberalci hud poraz. Pri zadnjih deželno-zborskih volitvah na Goriškem so v splošni kuriji zmagali vsi trije kandidati liberalno-agrarne stranke. Letos pa je liberalni kandidat Strekelj takoj propadel, ostala liberalna kandidata pa prideta v ožjo volitev s kandidatom S. L. S. Fonon in Maufredo. Ožja volitev se vrši v torek, dne 5. oktobra.

Pogajanja za delovanje češkega deželnega zbora so se izjalovila.

Državni zbor se sestane dne 20. oktobra.

V pomožni sklad

za poškodovance po toči v ormoškem, ptujskem in sosednih okrajih so darovali sledeči p. n. gg.:

Zadnji izkaz	K 5837-89
Dr. Fr. Jankovič, dež. glavarja namestnik in zdravnik v Kozjem	10.—
Fr. Robič, deželni odbornik v Gradcu	10.—
Gothard Fermé, župnik v Novištifti, dar župljanov	20-70
Župnijski urad Žasem	8.—
Župljani Sv. Petra v Savinski dolini	300.—
I. Saveršnik, posestnik v Sv. Petru v Sav. dol.	6.—
Franc Štuhec, posestnik v Bolehnecih pri Sv. Jurju na Ščavnici	1.—
skupaj	K 6193-59

Iskreno se zopet zahvaljuje in še priporoča

Jožef Ozmeč,

župnik in deželni poslanec
v Št. Lovrencu na Drav. polju.

Listnica uredništva.

Ponikva, Brežice, Celje, Šmartin pri Sl. Gr., Sv. Bolken v Sl. g., Stopce, Sv. Jurij ob j. ž., Gornjigrad, Šmartno, Poljčane, Ljutomer, Sv. Florijan v Doliču, Gotovalje, Dobrna, Sv. Jernej pri Ločah, Trgovališče: Pri najboljši volji radi pomankanja prostora v to številko ni bilo mogoče sprejeti.

Našim rodbinam priporočamo Kolinsko cikorijo.

290

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlikovna: Lika in častni diplom k zlati kolajni.

Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonvalescente. Povzroča voljo do jedi, utrjuje živce in popravi kri. Izborni utrus. Nad 6000 zdravniških priporočil.

I. Serravallo, c. kr. dvorni dobavitelj Trieste-Barcola.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol l & K 2-60 in po 445 1 l & K 4-80.

Tovarníka krm

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 8 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se plačujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilno knjižico se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na raspolago (šek konto 92078). Benti davek plača posojilnica sama.

Posejla se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti poplačilu varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in posojilo po 5½%, in na osebni kredit po 6%. Nadatje izposojilo na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izveniši posojilke. — V uradnih urah se sprejemajo in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in predajo sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posoilnica ima tudi na raspolago domače hranilne nabiralnike.

Preselitev trgovine.

Ujudo naznanjam cenjenemu občinstvu v Gornjemgradu in okolici, da sem preselil svojo trgovino iz Sv. Frančiška Ks. v Gornjigrad v hišo gospe Frančiške Mächtig (pri Kovaču), ter isto dne 3. oktobra odprem.

V zalogi bodem imel vedno veliko izber manufakturnega blaga, gotovo obleko, klobuke, železnino, stekleno in špecerijsko blago.

Kupoval bodem tudi po najvišji dnevni ceni: maslo, jajce, fižol, orehe, suhe gobe, kumino in sploh vse deželne pridelke.

Priporočam se za mnogobrojen obisk

z odličnim spoštovanjem vdani

Jakob Sem, trgovina z mešanim blagom,
Gornjigrad, podr. Novaštifta.

205

Steckenpferd-
milo z lilijinim mlekom
Najmehkejšo milo za kožo
kakor proti pegam!

— Dobiva se povsodi. — 128

Vsakovrstne slamnike

priporoča gospodov trgovcem in slavnemu občinstvu
Fran Cerar, tovarna slamnikov v Stobu, pošta
Domžale pri Ljubljani. Cene nizke, postrežba točna,
434 na zahtevo cenik poštnine prosto.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Nagrobne vence
in trakove v veliki
izberi =

priporoča 797

J. N. Peteršič v Ptuj.

Razpošiljanje tudi po pošti po
predpisu barve in približne cene.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši: „Hotel pri belem volu“ (Tershek), Graška ulica 9, I. nadstropje

HOTEL

„Pri belem volu“

priporoča

svojo veliko gostilno

30 sob za tujce po jako nizkih cenah

fjakerijo v hiši

Dobra in točna postrežba.

obrestuje

hranilne vloge po 4½% brez vsakega odbitka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge in jih obrestuje nepretrgoma. Sprejema vloge tudi na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

V svrhu varčevanja v malih zneskih daje vložnikom

domače nabiralnike

na dom zastoj, če vložijo prvokrat najmanj 4 K.

posojuje

na zemljišča po 5% do 5½%, ter na zastavo vrednostnih papirjev in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Dolgove pri drugih zavodih ali osebah prevzame v svojo last proti povrnitvi malenkostnih gotovih stroškov. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le koleke.

Za vplačila po pošti se dajejo zastoj pošt. hranilnične položnice.

Uradni dan: vsak torek in petek dopoldne.

888 Vprašanja in prošnje se sprejemajo vsak dan, izveniši praznike dopoldne od 8.—12. ter od 3.—6. ure popoldne.